



รายงานผลการวิจัย

เรื่อง

พฤติกรรมการรู้สารสนเทศเพื่อการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

**Information literacy behavior for research of
undergraduate student of Dhurakij Pundi University**

โดย

ภคพร อำนวยมณี ชุ่มอินทรจักร์

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

รายงานผลการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ.2558

ชื่อเรื่อง: พฤติกรรมการรู้สารสนเทศเพื่อการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ผู้วิจัย: ภคพร อำมาตย์มณี ชุ่มอินทรจักร์

สถาบัน: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ปีที่พิมพ์: 2559

สถานที่พิมพ์: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

แหล่งที่เก็บรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

จำนวนหน้างานวิจัย: 78 หน้า

ลิขสิทธิ์: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

คำสำคัญ: การรู้สารสนเทศ , พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ , การใช้สารสนเทศ

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมการรู้สารสนเทศเพื่อการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จำแนกตาม เพศ ชั้นปี กลุ่มสาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ในปีการศึกษา 2558 จำนวน 396 คน

ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการรู้สารสนเทศค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ด้านที่มีระดับสูงที่สุดคือนักศึกษามีการกำหนดหัวข้อและขอบเขตก่อนการสืบค้น ด้านที่มีระดับต่ำที่สุดคือการใช้แหล่งสารสนเทศที่หลากหลาย ไม่พบความแตกต่างกันระหว่างเพศ ชั้นปี กลุ่มวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กับพฤติกรรมการรู้สารสนเทศ อย่างไรก็ตาม นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีพฤติกรรมการรู้สารสนเทศมากกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าในบางด้าน อุปสรรค คือ ความยากในการเริ่มต้นทำงานตามที่อาจารย์มอบหมายมากที่สุด และข้อมูลไม่ตรงตามความต้องการ

คำสำคัญ: การรู้สารสนเทศ , พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ , การใช้สารสนเทศ

Title: Information literacy behavior for research of undergraduate student
of Dhurakij Pundit University

Researcher: Pakaporn Ammatmanee Chumintarajak

Institution: Dhurakij Pundit University

Year of Publication: 20 16

Publisher: Dhurakij Pundit University

Sources: Dhurakij Pundit University

No. of Page: 78 Pages

Copyright: Dhurakij Pundit University

Key Words: Information literacy, Information seeking behavior, Information use

Abstract

The purposes of this research study were to study and compare the Information literacy behavior and for research of undergraduate student of Dhurakij Pundit University in five variables: gender, year of study, field of study and grad. The sample group was 396 undergraduate students of Dhurakij Pundit University who was studying in the academic year 2015.

The results of the study showed the students had overall high information literacy behavior. The students' ability to scope the topic before research was at a high level also research in variety of information sources was low level. No significant differences were found between the information literacy behavior and the following variables: gender, year of study, field of study and grad. However, the study showed student who had a high grade average had more ability in some case. Most of students' view that the difficulties of Difficulty in starting work and information not being relevant.

Key Words: Information literacy, Information seeking behavior, Information use

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยครั้งนี้ประสบผลสำเร็จได้เป็นอย่างดีด้วยการสนับสนุนเงินทุนวิจัยจากศูนย์วิจัยมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ผู้วิจัยขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สรชัย พิศาลบุตร สำหรับการให้คำปรึกษาในการจัดทำโครงการวิจัยนี้ นอกจากนี้ ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีย์ ชื่นวัฒนา และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัญรัช วิภัติภูมิประเทศ สำหรับความรู้และแรงบันดาลใจในการทำวิจัย อาจารย์สุชาดา เชิดชูธรรม อาจารย์อริณุชย์ วรรณชาติ อาจารย์พจมาลย์ สกลเกียรติ อาจารย์ยุพดี หวลอารมณี อาจารย์นิยะดา รสิกวรรณ อาจารย์ศุภชัย อุดมรัตน์ อาจารย์ประดินันท์ ประดับศิลป์ อาจารย์จีรวิมล ล้วนกลิ่นหอม อาจารย์ปรัญมณ เลปนานนท์ สำหรับความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนวิเคราะห์ผลการวิจัย

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลการวิจัยครั้งนี้จะนำไปสู่พฤติกรรมการรัฐสภาสรรเทศที่ดีแก่นักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ได้

ภคพร อำนวยมณี ชุ่มอินทรจักร์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	(1)
สารบัญตาราง	(3)
สารบัญแผนภูมิ	(4)
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	2
1.3 สมมติฐานการวิจัย	2
1.4 นิยามศัพท์	2
1.5 ขอบเขตการวิจัย	3
1.6 ประโยชน์ที่จะได้รับ	4
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม	
2.1 การศึกษาระดับมหาวิทยาลัยและการค้นคว้าสารสนเทศ	5
2.2 พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ	10
2.3 แหล่งสารสนเทศที่ใช้ในการศึกษา	19
2.4 งานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการรู้สารสนเทศ	19
2.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย	24
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	25
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	26
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	28
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	28

บทที่ 4 ผลการวิจัย	
4.1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา	30
4.2 พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ	35
4.3 ปัญหาและอุปสรรคในการรู้สารสนเทศ	47
4.4 การทดสอบสมมติฐาน	49
บทที่ 5 บทสรุป อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	
5.1 บทสรุป	56
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	63
5.3 ข้อเสนอแนะ	67
บรรณานุกรม	68
ภาคผนวก	
แบบสอบถาม	71
ประวัติผู้วิจัย	78

สารบัญญัตราง

ตารางที่

หน้า

1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างงานวิจัย	26
2	ค่าความเชื่อมั่น	27
3	การแปลความหมายเกณฑ์การให้คะแนน	29
4	ปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษา	30
5	งานที่ได้รับมอบหมายจากการเรียน	32
6	ประเภทของงานที่ได้รับมอบหมาย จำแนกตามกลุ่มวิชา	33
7	พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ	35
8	พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ ด้านการกำหนดหัวข้อและขอบเขต	36
9	พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ ด้านแหล่งสารสนเทศที่หลากหลาย	37
10	พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ ด้านแหล่งสารสนเทศดิจิทัล	38
11	พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ ด้านการจัดระเบียบเอกสาร	39
12	พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ ด้านการประเมินแหล่งสารสนเทศ	40
13	พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ ด้านการประมวลผลการศึกษาค้นคว้า	41
14	พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ ด้านการอ้างอิงและการทำรายการบรรณานุกรม	42
15	พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ ด้านการใช้โปรแกรมเอกสารและตาราง	43
16	พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ ด้านการใช้โปรแกรมการสร้างงานนำเสนอ	44
17	พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ ด้านการใช้โปรแกรมการสร้างและตัดต่อภาพและสื่อ	45
18	พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ ด้านการประมวลผลสารสนเทศจากการศึกษาค้นคว้ามาใช้ในงาน	46
19	ความยากง่ายในการทำกิจกรรมตามที่อาจารย์มอบหมาย	47
20	ปัญหา หรืออุปสรรคในการค้นหาข้อมูล	48
21	การทดสอบเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการรู้สารสนเทศ จำแนกตามเพศ	50
22	การทดสอบเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการรู้สารสนเทศ จำแนกตามชั้นปีการศึกษา	53
23	การทดสอบเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการรู้สารสนเทศ จำแนกตามกลุ่มวิชาที่ศึกษา	55
24	การทดสอบเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการรู้สารสนเทศ จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา	56
25	ความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการรู้สารสนเทศ กับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา	

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่

หน้า

1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

24

DPU

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถาบันอุดมศึกษาคือแหล่งการเรียนรู้ระดับสูงที่ผู้เรียนเข้ามาแสวงหาความรู้เพื่อใช้ในการทำงานและดำรงชีพ หลักสูตรการเรียนการสอนจึงในระดับอุดมศึกษา มีความเข้มข้นทั้งด้านเนื้อหา ความรู้และการมอบหมายงานเพื่อให้ นักศึกษามีความรู้ที่มากเพียงพอสำหรับมาตรฐานในแต่ละ วิชาชีพ ในแต่ละภาคการศึกษา นักศึกษาจะได้เรียนวิชาต่างๆ ประมาณ 18– 21 หน่วยกิต หรือ ประมาณ 6-7 วิชาต่อภาคการศึกษา และแต่ละรายวิชาจะมีการมอบหมายงานทั้งในชั้นเรียนและ นอกชั้นเรียน หากเป็นงานที่นักศึกษา ยังไม่มีความรู้เพียงพอ นักศึกษาจำเป็นต้องแสวงหา สารสนเทศเพิ่มเติมเพื่อทำงานในการเรียนให้สำเร็จ

แหล่งสารสนเทศและทรัพยากรสารสนเทศที่ผู้เรียนเข้าถึงและใช้เพื่อประกอบการศึกษาอาจ เป็นการเข้าใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่มีให้บริการห้องสมุดของสถาบันการศึกษา อาทิ หนังสือ บทความ และฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ หรือได้สารสนเทศจากการสนทนา การสอบถามจากผู้รู้ สารสนเทศ หรือการสืบค้นสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ต อย่างไรก็ตาม การเรียน การสอน และการมอบหมายงานเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา แต่การที่นักศึกษาจะสามารถทำงานตามที่ได้รับ มอบหมาย หรือกิจกรรมในการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ควรมีความสามารถใน การรู้สารสนเทศในระดับที่ดีเพื่อที่จะได้ผลงานที่ดี

การรู้สารสนเทศ (Information Literacy : IL) คือ ความสามารถของบุคคลในการระบุนหา ความ ต้องการสารสนเทศของตนเอง รู้จักใช้เครื่องมือและกระบวนการสืบค้นเพื่อระบุแหล่งสารสนเทศ สามารถประเมิน วิเคราะห์ สังเคราะห์ และใช้สารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ (American Library Association, 2000) รวมถึงความเข้าใจเรื่องกฎหมายและจริยธรรมของการใช้สารสนเทศ (อาชัญญารัตนอุบล, 2550)

ทั้งนี้ ความสามารถการรู้สารสนเทศมีความเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต และทักษะที่ จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ไม่ว่าจะเป็น ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information, and Media Literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) และ ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills) ทำให้เห็นว่าการที่นักศึกษามีความสามารถในการรู้สารสนเทศจะ ก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการเรียนและการใช้ชีวิตต่อไปในอนาคต

จากความสำคัญของการรู้สารสนเทศดังที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาว่านักศึกษาระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ มีพฤติกรรมการรู้สารสนเทศในระดับใด และมีอะไรบ้างที่เป็นอุปสรรคในการรู้สารสนเทศ เพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างเนื้อหารายวิชาการรู้สารสนเทศให้นักศึกษามีการรู้สารสนเทศในระดับสูงต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1.2.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการรู้สารสนเทศ
- 1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการรู้สารสนเทศ จำแนกตามกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- 1.2.3 เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการรู้สารสนเทศกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 1.2.4 เพื่อศึกษาอุปสรรคที่มีผลต่อการพฤติกรรมการรู้สารสนเทศและข้อเสนอแนะ

1.3 สมมติฐานการวิจัย

เพศ ระดับชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาขาวิชาเรียนแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการรู้สารสนเทศที่แตกต่างกัน

1.4 นิยามศัพท์

- 1.4.1 พฤติกรรม (Behavior) หมายถึง กิริยาอาการที่แสดงออกหรือมีปฏิกิริยาโต้ตอบเมื่อเจอสถานการณ์อาจแสดงออกตามสถานการณ์ต่างๆ ที่อาจสังเกตหรือวัดได้
- 1.4.2 สารสนเทศ (Information) หมายถึง ข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์ ประมวลผลแล้ว
- 1.4.3 การรู้สารสนเทศ (Information Literacy: IL) หมายถึง ความสามารถหรือทักษะส่วนบุคคลของนักศึกษา ที่จะระบุความต้องการสารสนเทศ สามารถกำหนดขอบเขตการสืบค้น เลือกใช้เครื่องมือในการเข้าถึง และประเมินแหล่งสารสนเทศได้อย่างถูกต้อง สามารถแบ่งประเภท จัดเก็บและสังเคราะห์สารสนเทศได้ นำสารสนเทศที่ได้ไปใช้ประโยชน์และนำเสนอได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนใช้สารสนเทศที่ได้มาอย่างมีจริยธรรมและถูกต้องตามกฎหมาย

1.4.4 แหล่งสารสนเทศ (Information sources) หมายถึง

- 1) บุคคล ได้แก่ เป็นอาจารย์ผู้สอน บรรณารักษ์ เพื่อน ครอบครัว นักวิชาชีพ
- 2) สถานที่ ได้แก่ ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ หอจดหมายเหตุ สวนสัตว์ สวนพฤกษศาสตร์ ชุมชน ศูนย์วัฒนธรรม หรือสถานที่จริง
- 3) แหล่งสารสนเทศดิจิทัล ได้แก่ ฐานข้อมูลห้องสมุด ฐานข้อมูลออนไลน์เชิงพาณิชย์ หรืออินเทอร์เน็ต

1.4.5 ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ต่ำกว่า 2.00	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ
2.01 -3.00	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง
3.01 ขึ้นไป	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

1.4.6 ทรัพยากรสารสนเทศ (Information resources) หมายถึง เอกสารประกอบการเรียน หนังสือ ตำราวิชาการ บทความ ข่าว จากวารสาร นิตยสารหรือหนังสือพิมพ์ ข้อมูลมัลติมีเดีย ฐานข้อมูลออนไลน์ วิกีพีเดีย บล็อก เว็บไซต์ สารานุกรม และข้อมูลที่รวบรวมไว้เอง

1.4.7 นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาระดับปริญญาตรี จำแนกตามกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2558

1.5 ขอบเขตการวิจัย

1.5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ทั้งเพศชายและหญิง แบ่งระดับชั้นเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย ชั้นปีที่ 1,2 และชั้นปีที่ 3,4 ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 11,983 คนโดยประมาณ แบ่งเป็นกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างตามสูตรการคำนวณตัวอย่างของทาโร ยามาเน (Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และความคลาดเคลื่อนที่ร้อยละ 5 ได้ขนาดตัวอย่างประมาณ 385 คน

1.5.2 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น

1) เพศ จำแนกเป็น

1.1 ชาย

1.2 หญิง

2) ชั้นปี

2.1 ชั้นปีที่ 1,2

2.2 ชั้นปีที่ 3,4

3) กลุ่มสาขาวิชา*ไม่รวมวิทยาลัยนานาชาติ

3.1 กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ ประกอบด้วย คณะศิลปศาสตร์ คณะนิติศาสตร์
คณะศิลปกรรมศาสตร์

3.2 กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ ประกอบด้วย คณะบริหารธุรกิจ คณะการบัญชี

คณะเศรษฐศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ คณะการท่องเที่ยวและการ
โรงแรม คณะรัฐประศาสนศาสตร์

3.3 กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประกอบด้วย

คณะวิทยาศาสตร์ประยุกต์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยี
สารสนเทศ

ตัวแปรตาม

4) ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

5) พฤติกรรมการรู้สารสนเทศที่ยึดตามมาตรฐานการรู้สารสนเทศของการศึกษาใน
ระดับอุดมศึกษา ของสมาคมห้องสมุดวิทยาลัยและการวิจัยแห่งสหรัฐอเมริกา(Association of
College & Research Library--ACRL (2000) ได้แก่

มาตรฐานที่ 1 นักศึกษาสามารถกำหนดลักษณะและขอบเขตของสารสนเทศที่
ต้องการได้อย่างชัดเจน

มาตรฐานที่ 2 นักศึกษาสามารถเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการได้อย่างมี
ประสิทธิภาพและประสิทธิผล

มาตรฐานที่ 3 นักศึกษาสามารถประเมินสารสนเทศและแหล่งที่ผลิตสารสนเทศ
ได้อย่างมีวิจารณญาณ รวมทั้งสามารถบูรณาการสารสนเทศที่
คัดเลือกแล้วเข้ากับระบบฐานความรู้และ ค่านิยมของตนเองได้

มาตรฐานที่ 4 นักศึกษาในฐานะบุคลากรและสมาชิกของกลุ่มต่าง ๆ สามารถใช้
สารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

มาตรฐานที่ 5 นักศึกษามีความเข้าใจในประเด็นด้านเศรษฐกิจ กฎหมาย และ
สังคมที่แวดล้อมสารสนเทศรวมทั้งผลที่เกิดจากการใช้สารสนเทศ
อย่างถูกต้องทั้งทางจริยธรรมและกฎหมาย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทราบพฤติกรรมและความแตกต่างในการรู้สารสนเทศของนักศึกษา

1.6.2 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาและปรับปรุงเนื้อหาและวิธีการเรียนการสอนการรู้
สารสนเทศให้นักศึกษามีทักษะการรู้สารสนเทศในระดับสูงมากยิ่งขึ้น

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดและทฤษฎีและงานวิจัยต่างที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวทางในการวิจัย
ดังหัวข้อต่อไปนี้

- 2.1 การศึกษาในระดับอุดมศึกษาและการค้นคว้าสารสนเทศเพื่อการเรียน
- 2.2 พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ
- 2.3 แหล่งสารสนเทศที่ใช้ในการศึกษา
- 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการรู้สารสนเทศ
- 2.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 การศึกษาในระดับอุดมศึกษาและการค้นคว้าสารสนเทศเพื่อการเรียน

สถาบันอุดมศึกษาคือแหล่งการเรียนรู้ระดับสูงที่ผู้เรียนเข้ามาแสวงหาความรู้เพื่อใช้ในการทำงานและดำรงชีพของตนเองต่อไป หลักสูตรการเรียนการสอนจึงมีความเข้มข้นทั้งด้านเนื้อหาความรู้และการมอบหมายงานเพื่อให้ นักศึกษามีความรู้ที่มากเพียงพอสำหรับมาตรฐานในแต่ละวิชาชีพ

การมอบหมายงานในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนเป็นส่วนหนึ่งของเครื่องมือที่ผู้สอนใช้ในการประเมินผลผู้เรียน รูปแบบที่ผู้สอนมอบหมายได้แก่ การสรุปประเด็น เรียงความ รายงานวิชาการ ภาคนิพนธ์ โครงการ วิจัย การอภิปราย การนำเสนอผลงานด้วยวาจา การนำเสนอกรณีตัวอย่าง การนำเสนอด้วยสื่อ ผลงานในรูปแบบมัลติมีเดีย การสร้างบทบาทสมมติ การเล่นเกม การทดลอง ปฏิบัติ การนำเสนอกรณีตัวอย่าง หรืออาจเป็นกิจกรรมต่างที่ผู้สอนกำหนดให้เป็นไปตามลักษณะการเรียนการสอน ซึ่งผู้เรียนจำเป็นต้องมีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ประกอบการทำงานที่ผู้สอนได้กำหนด

แหล่งข้อมูลและทรัพยากรสารสนเทศที่ผู้เรียนเข้าถึงและใช้เพื่อประกอบการศึกษาอาจเป็น การเข้าใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่มีให้บริการห้องสมุดของสถาบันการศึกษา อาทิ หนังสือ บทความ และฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ การสนทนา การสอบถามจากผู้รู้สารสนเทศ หรือการสืบค้น สารสนเทศจากอินเทอร์เน็ต

อย่างไรก็ตาม การเรียน การสอน การมอบหมายงาน เป็นการศึกษา แต่การที่นักศึกษาจะสามารถทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย หรือกิจกรรมในการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพ ควรมีความสามารถในการรู้สารสนเทศในระดับที่ดีเพื่อที่จะได้ผลงานที่ดี

การรู้สารสนเทศ เป็นทักษะและความสามารถของแต่ละคน ตั้งแต่ขั้นตอนวางแผนเพื่อ ทำงาน การแสวงหาความรู้ การรวบรวมข้อมูลจากแหล่งสารสนเทศต่างๆ การได้มาซึ่งข้อมูล การ ประเมินแหล่งสารสนเทศ และสารสนเทศ การประมวลผล ความมีมารยาทในงานวิชาการ ตลอดจน การแก้ปัญหาจากการแสวงหาความรู้

ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและความรวดเร็วของการใช้อินเทอร์เน็ตใน ปัจจุบัน ทำให้รูปแบบการใช้ข้อมูล การแสวงหาและการประมวลผลสารสนเทศเปลี่ยนไป การ เรียนรู้ที่เน้นศึกษาด้วยตนเอง ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และการแสวงหาความรู้จากแหล่งที่ หลากหลาย ผู้เรียนจึงต้องมีระดับการรู้สารสนเทศที่สูงขึ้นและเพียงพอต่อการรู้เท่าทัน และการนำ สารสนเทศและความรู้มาใช้ในการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2.2 พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ

พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ (Information Literacy) คือปฏิกิริยามนุษย์แสดงออกเมื่อต้อง ทำงาน หรือสัมพันธ์กับการใช้ข้อมูล แสวงหาช่องทางในการเข้าถึงข้อมูล ตลอดจนการเลือกสรร ข้อมูลเพื่อใช้ในการประมวลผลเป็นสารสนเทศ ซึ่งอาจรวมถึงพฤติกรรมการแสวงหาและใช้ สารสนเทศของการสื่อสารระหว่างบุคคลด้วย (Wilson, 2000)

Australian library and information association อ้างถึงในชุดติมา สัจจานันท์ (2556) การรู้สารสนเทศเป็นข้อกำหนดพื้นฐานสำหรับการเป็นพลเมืองที่มีส่วนร่วมตามระบอบประชาธิปไตยแบบเสรีนิยม การสร้างความรู้ใหม่ซึ่งจำเป็นสำหรับทางด้านเศรษฐกิจในอนาคต การเรียนรู้ตลอดชีวิต การแก้ไขปัญหาในระดับโลก และการปกครองตนเอง

Charter Institute of Library and Information Professional: CLILP. (2014). ได้ระบุว่า การรู้สารสนเทศ คือ การรู้ว่าต้องการสารสนเทศอะไร และจะได้มาอย่างไร จะหาได้จากที่ไหน การประเมิน การใช้และการถ่ายทอดสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพอย่างไรซึ่งจะรวมถึงทักษะการรู้สารสนเทศดังต่อไปนี้ด้วย กล่าวคือ

1. การรู้ถึงความต้องการใช้สารสนเทศ
2. แหล่งทรัพยากรสารสนเทศที่สามารถใช้ได้
3. วิธีการสืบค้นสารสนเทศ
4. ู้ความจำเป็นในการประเมินค่าสารสนเทศที่ได้มา
5. วิธีการรวบรวมและประมวลผล
6. จริยธรรมและความรับผิดชอบในการใช้งานสารสนเทศ
7. ู้วิธีการถ่ายทอดและส่งต่อความรู้ที่ได้มา
8. ู้วิธีการจัดการสิ่งที่ค้นพบ

สมาคมห้องสมุดอเมริกัน (2004) ให้คำจำกัดความของการรู้สารสนเทศไว้ดังนี้ “ การรู้สารสนเทศคือความสามารถส่วนตัวของแต่ละบุคคลในการตระหนักว่าตนเองต้องการสารสนเทศ และระบุได้ว่าสารสนเทศที่ต้องการอยู่ที่ใด สามารถวิเคราะห์และใช้สารสนเทศที่เสาะหามาได้อย่างมีประสิทธิภาพ” พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ เป็นพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วย

พฤติกรรมการรู้สารสนเทศที่ยึดตามมาตรฐานการรู้สารสนเทศของการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ของสมาคมห้องสมุดวิทยาลัยและการวิจัยแห่งสหรัฐอเมริกา (Association Of College & Research Library--ACRL (2006) มีรายละเอียดดังนี้

มาตรฐานที่ 1 นักศึกษาสามารถกำหนดลักษณะและขอบเขตของสารสนเทศที่ต้องการได้อย่างชัดเจน

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

- 1.1 นักศึกษาเป็นผู้รู้สารสนเทศสามารถกำหนดและอธิบายสารสนเทศที่ต้องการใช้ได้อย่างชัดเจน

ผลลัพธ์ที่ได้

- 1.1.1 สามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหัวเรื่องในการทำวิจัยหรือสารสนเทศที่ต้องการค้นในห้องเรียนกับผู้สอน และกลุ่มกิจกรรม แสดงความคิดเห็นผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้
- 1.1.2 สามารถพัฒนาหัวข้อรายงานที่ตัวเองศึกษาและกำหนดคำถามที่นำไปสู่สารสนเทศที่ต้องการใช้ได้
- 1.1.3 สามารถค้นหาแหล่งสารสนเทศที่จะนำมาสนับสนุนหัวข้องานวิจัยได้
- 1.1.4 สามารถกำหนดหรือปรับปรุงสารสนเทศให้สอดคล้องกับสารสนเทศที่ตนเองต้องการได้
- 1.1.5 สามารถอธิบายและระบุแนวคิดหลักและกำหนดคำศัพท์ที่จะใช้ในการอธิบายถึงสารสนเทศที่ต้องการใช้ได้
- 1.1.6 สามารถเชื่อมโยงและบูรณาการสารสนเทศใหม่กับความรู้ที่มีอยู่เดิมเพื่อสร้างความรู้ใหม่ได้

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

- 1.2 นักศึกษาเป็นผู้รู้สารสนเทศสามารถจำแนกประเภทและรูปแบบของแหล่งสารสนเทศที่น่าเชื่อถือต่าง ๆ ได้

ผลลัพธ์ที่ได้

- 1.2.1 ทราบว่าสารสนเทศที่เป็นทางการ(formally)และไม่เป็นทางการ (informally) ผลิตขึ้นอย่างไร มีการจัดการอย่างไร มีการเผยแพร่อย่างไร
- 1.2.2 ตระหนักว่าความรู้ความสามารถถูกจัดแบ่งได้ตามสาขาวิชาซึ่งช่วยให้สามารถเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างง่ายขึ้น
- 1.2.3 สามารถจำแนกคุณค่าและความแตกต่างของแหล่งสารสนเทศในรูปแบบต่าง ๆ เช่น สื่อประสม ฐานข้อมูล เว็บไซต์ ชุดข้อมูล เสียง ภาพ และหนังสือ เป็นต้น
- 1.2.4 สามารถจำแนกคุณค่าและความแตกต่างของสารสนเทศที่ได้รับความนิยมและแหล่งสารสนเทศที่มีศักยภาพเหล่านั้นได้ เช่น ความแตกต่างระหว่างแหล่งสารสนเทศที่ได้รับความนิยมและแหล่งสารสนเทศทางวิชาการได้ แยกความแตกต่างระหว่างแหล่งสารสนเทศที่เป็นปัจจุบันและแหล่งข้อมูลที่เป็นประวัติศาสตร์ได้

- 1.2.5 สามารถแยกความแตกต่างระหว่างแหล่งสารสนเทศปฐมภูมิและแหล่งสารสนเทศทุติยภูมิ โดยตระหนักว่าแหล่งแต่ละชนิดใช้งานอย่างไร มีความสำคัญต่างกันอย่างไร

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

- 1.3 นักศึกษาที่เป็นผู้รู้สารสนเทศสามารถพิจารณาถึงราคา/ค่าใช้จ่ายในการหาสารสนเทศกับประโยชน์ที่จะได้รับโดยแสดงออกถึงลักษณะเหล่านี้

ผลลัพธ์ที่ได้

- 1.3.1 กำหนดแหล่งที่มีสารสนเทศที่ต้องการใช้ และตัดสินใจขยายกระบวนการค้นหาสารสนเทศจากแหล่งที่มีอยู่ เช่นการยืมระหว่างห้องสมุด การใช้ทรัพยากรจากที่อื่นนอกเหนือจากแหล่งที่เคยใช้ การใช้ภาพ วิดีโอ ข้อความ หรือเสียงได้
- 1.3.2 สามารถกำหนดแหล่งที่มีสารสนเทศโดยตรงและใช้บริการอื่นที่เหมาะสม เพื่อให้ได้สารสนเทศที่ต้องการ
- 1.3.3 สามารถวางแผนและกำหนดระยะเวลาในการแสวงหาสารสนเทศที่ต้องการ

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

- 1.4 นักศึกษาเป็นผู้รู้สารสนเทศสามารถกำหนดและอธิบายสารสนเทศที่ต้องการใช้ได้อย่างชัดเจน

ผลลัพธ์ที่ได้

- 1.4.1 สามารถทบทวนได้ว่าสารสนเทศที่มีอยู่ในเบื้องต้นสามารถตอบคำถามการวิจัยได้อย่างชัดเจนหรือต้องการปรับปรุงใหม่
- 1.4.2 สามารถกำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการตัดสินใจใช้สารสนเทศหรือเลือกสารสนเทศ

มาตรฐานที่ 2 นักศึกษาสามารถเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

2.1 นักศึกษาเป็นผู้รู้สารสนเทศสามารถเลือกวิธีการค้นหาอย่างมีหลักการ หรือเลือกกระบวนการค้นคืนสารสนเทศเพื่อใช้ในการเข้าถึงสารสนเทศอย่างเหมาะสม

ผลลัพธ์ที่ได้

2.1.1 สามารถจำแนกวิธีการค้นหาสารสนเทศอย่างมีหลักการได้อย่างเหมาะสม เช่น วิธีการทดลองสาริต การเลียนแบบ หรือลงภาคสนาม

2.1.2 สามารถสำรวจถึงผลดีและความเหมาะสมของวิธีการค้นหาสารสนเทศอย่างมีหลักการต่างๆได้

2.1.3 ศึกษาขอบเขต เนื้อหาและโครงสร้างของระบบการค้นคืนสารสนเทศได้โดยไม่คำนึงถึงรูปแบบ เช่นดรรชนี และสามารถใช้คำแนะนำการใช้ หรือเมนูช่วยเหลือบนอินเทอร์เน็ตในการค้นหาสารสนเทศที่มีอยู่ในระบบ เข้าใจความแตกต่างระหว่างดรรชนีกับฐานข้อมูลออนไลน์ ความแตกต่างระหว่างฐานข้อมูลเอกสารเต็มรูป กับฐานข้อมูลบรรณานุกรม สามารถคัดเลือกเครื่องมือเพื่อค้นหาสารสนเทศที่ต้องการใช้ได้อย่างเหมาะสม

2.1.4 สามารถคัดเลือกแนวทางในการเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการจากวิธีการค้นหาสารสนเทศอย่างมีหลักการหรือใช้ระบบการค้นคืนสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

2.2 นักศึกษาที่เป็นผู้รู้สารสนเทศสามารถสร้างและออกแบบกลยุทธ์ในการสืบค้นสารสนเทศและดำเนินตามกลยุทธ์ที่ออกแบบไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลลัพธ์ที่ได้

2.2.1 สามารถพัฒนาวางแผนการวิจัยให้สอดคล้องกับวิธีการสำรวจสารสนเทศที่ต้องการอย่างเหมาะสม

- 2.2.2 กำหนดคำสำคัญ คำพ้อง ความหมายและคำที่สัมพันธ์กับสารสนเทศที่ต้องการโดยสามารถกำหนดคำสำคัญหรือวลีที่เป็นตัวแทนของหัวข้อที่ศึกษาทั้งในแหล่งทั่วไป การกำหนดคำศัพท์ที่เป็นทางเลือก เช่นคำต่างกัน มีความหมายเหมือนกัน คำที่มีความหมายกว้างกว่า แคบกว่า และวลีที่แทนหัวข้อที่ศึกษาได้
- 2.2.3 สามารถเลือกศัพท์เฉพาะที่ใช้ในสาขาวิชาหรือใช้ในแหล่งค้นคืนสารสนเทศ
- 2.2.4 กำหนดกลยุทธ์การค้นหาสารสนเทศโดยใช้คำสั่งที่เหมาะสมกับระบบค้นคืนสารสนเทศที่เลือกไว้ เช่น การค้นคืนโดยใช้เทคนิคตรรกบูลีน เทคนิคการตัดคำการใช้คำใกล้เคียงในกรณีใช้เครื่องมือช่วยค้น หรือใช้เครื่องมือที่อยู่ภายในแหล่งนั้นๆ และสามารถบอกได้ว่าเมื่อใดควรค้นหาจากแหล่งข้อมูลใด เช่น ผู้แต่ง หัวเรื่อง ชื่อเรื่อง คำสำคัญได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ
- 2.2.5 นำกลยุทธ์การค้นหาไปใช้ในระบบค้นคืนสารสนเทศต่างๆโดยการใช้เครื่องมือช่วยค้นที่แตกต่างกัน ใช้คำสั่งที่ต่างกัน และตัวปฏิบัติการค้นหาที่ต่างกันได้ โดยสามารถใช้คำแนะนำ เพื่อให้เข้าใจโครงสร้างการค้นหาและคำสั่งของระบบการค้นคืนสารสนเทศนั้นๆ มีความรู้ในการค้นหาพื้นฐานและขั้นสูง สามารถจำกัดและขยายผลการค้นได้รวมทั้งการใช้กลยุทธ์การค้นหาให้สอดคล้องกับสารสนเทศที่ต้องการใช้และสารสนเทศที่ใช้

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

- 2.3 นักศึกษาที่เป็นผู้รู้สารสนเทศสามารถค้นคืนสารสนเทศทางออนไลน์หรือสารสนเทศที่เป็นผลงานของบุคคลนั้นๆทางออนไลน์โดยใช้วิธีการต่างๆ

ผลลัพธ์ที่ได้

- 2.3.1 สามารถใช้ระบบการสืบค้นที่หลากหลายเพื่อค้นคืนสารสนเทศที่มีรูปแบบที่แตกต่างกันได้
- 2.3.2 ใช้แผนการจัดหมวดหมู่หนังสือระบบต่างๆเพื่อค้นหาสารสนเทศในห้องสมุดหรือแหล่งวิทยาการต่างๆได้
- 2.3.3 สามารถใช้บริการออนไลน์แบบพิเศษหรือบริการผู้ใช้ส่วนบุคคลที่มีในสถาบันเพื่อให้ได้มาสารสนเทศที่ต้องการได้
- 2.3.4 สามารถใช้การสำรวจ การส่งจดหมาย การสัมภาษณ์ หรือรูปแบบอื่นของเครื่องมือสืบค้นเพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศเบื้องต้นที่ต้องการได้

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

2.4 นักศึกษาที่เป็นผู้รู้สารสนเทศสามารถปรับปรุงกลยุทธ์การสืบค้นได้
ผลลัพธ์ที่ได้

2.4.1 ประเมินปริมาณ คุณภาพและผลลัพธ์ที่เกี่ยวข้องกับการสืบค้นเพื่อเลือกระบบการค้นคืนสารสนเทศที่เหมาะสม หรือเลือกทางเลือกที่เหมาะสมในการสืบค้น

2.4.2 สามารถกำหนดปัญหาในการค้นคืนสารสนเทศและตัดสินใจปรับปรุงกลยุทธ์การสืบค้นใหม่ได้ถ้าจำเป็น

2.4.3 สามารถเริ่มต้นสืบค้นใหม่อีกครั้งโดยใช้กลยุทธ์การสืบค้นที่ปรับปรุงใหม่ได้

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

2.5 นักศึกษาที่เป็นผู้รู้สารสนเทศสามารถตัดลอก บันทึก จัดการสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศได้
ผลลัพธ์ที่ได้

2.5.1 สามารถเลือกเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการคัดลอกสารสนเทศที่ต้องการได้

2.5.2 สามารถจัดระบบสารสนเทศที่รวบรวมมาได้

2.5.3 สามารถแยกแยะความแตกต่างระหว่างแหล่งสารสนเทศแต่ละประเภท และเข้าใจถึงองค์ประกอบและโครงสร้างของประโยคที่ถูกต้องในการอ้างอิงแหล่งสารสนเทศได้

2.5.4 สามารถเก็บข้อมูลสารสนเทศที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกันไว้ใช้อ้างอิงครั้งต่อไป

2.5.5 สามารถใช้เทคโนโลยีที่หลากหลายในการจัดการสารสนเทศที่ได้รับการคัดเลือกและถูกจัดระบบไว้แล้วได้

มาตรฐานที่ 3 นักศึกษาสามารถประเมินสารสนเทศและแหล่งที่ผลิตสารสนเทศ ได้อย่าง
มีวิจารณญาณ รวมทั้งสามารถบูรณาการสารสนเทศที่คัดเลือกแล้วเข้ากับ
ระบบฐานความรู้และค่านิยมของตนเองได้

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

3.1 นักศึกษาที่เป็นผู้รู้สารสนเทศสามารถสรุปแนวคิดสำคัญที่ได้รับจากสารสนเทศ
ที่รวบรวม

ผลลัพธ์ที่ได้

3.1.1 สามารถอ่านเอกสารและคัดเลือกประเด็นสำคัญได้

3.1.2 สามารถสรุปประเด็นสำคัญของเอกสารด้วยสำนวนของตนเองและเลือกใช้
ข้อมูลได้อย่างถูกต้อง

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

3.2 นักศึกษาที่เป็นผู้รู้สารสนเทศสามารถกำหนดและประยุกต์ใช้เกณฑ์มาตรฐาน
ในการประเมินสารสนเทศและแหล่งที่มาได้

ผลลัพธ์ที่ได้

3.2.1 สามารถตรวจสอบและเปรียบเทียบสารสนเทศจากแหล่งต่างๆได้ เพื่อประเมิน
ความน่าเชื่อถือ ความถูกต้อง ความเที่ยงตรง ช่วงเวลาของสารสนเทศรวมถึง
ทัศนคติของสารสนเทศ

3.2.2 สามารถวิเคราะห์โครงสร้างและเหตุผลสนับสนุนข้อโต้แย้งหรือวิธีการของ
สารสนเทศที่ตนเองมีได้

3.2.3 สามารถจำแนกความแตกต่างของสารสนเทศที่มีอคติ สารสนเทศที่ไม่
น่าเชื่อถือ

3.2.4 ตระหนักถึงวัฒนธรรม รูปลักษณะทางกายภาพซึ่งเป็นบริบทของสารสนเทศ
ที่สร้างขึ้นและเข้าใจถึงผลกระทบที่มีต่อการแปลความสารสนเทศได้ เช่นอธิบายได้
ว่าอายุหรือเวลาของแหล่งสารสนเทศมีผลต่อคุณค่าของสารสนเทศนั้น และอธิบาย
ได้ว่าจุดมุ่งหมายในการผลิตสารสนเทศมีผลต่อการใช้ประโยชน์ของสารสนเทศนั้น
อย่างไร บริบททางวัฒนธรรม ภูมิศาสตร์ ซึ่งอาจมีผลต่อความลำเอียงของสารสนเทศ

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

3.3 นักศึกษาที่เป็นผู้รู้สารสนเทศสามารถสังเคราะห์ใจความสำคัญของสารสนเทศ เพื่อสร้างแนวคิดสารสนเทศใหม่ได้

ผลลัพธ์ที่ได้

- 3.3.1 สามารถเข้าถึงใจความสำคัญของสารสนเทศและสามารถเชื่อมโยงแนวคิดเหล่านั้นกับความรู้ที่มีอยู่เดิมในการสร้างสารสนเทศใหม่ที่นำเชื่อถือโดยมีข้อมูลอ้างอิงสนับสนุนที่เป็นประโยชน์
- 3.3.2 สามารถสังเคราะห์สารสนเทศในขั้นแรกได้และตั้งสมมติฐานได้ว่าควรจะศึกษาหรือหาสารสนเทศเพิ่มเติมหรือไม่
- 3.3.3 สามารถใช้ประโยชน์จากคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีอื่นในการจัดประเด็นแนวคิดและข้อเท็จจริงต่างๆ

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

3.4 นักศึกษาที่เป็นผู้รู้สารสนเทศสามารถเปรียบเทียบความรู้ใหม่กับความรู้ที่มีอยู่เดิมเพื่อให้ทราบถึงคุณค่าที่เพิ่มขึ้น สิ่งที่ขัดแย้งกันและลักษณะอื่นๆของสารสนเทศได้ คือสารสนเทศที่ได้นั้นได้เพิ่มเติมความรู้ที่มีอยู่หรือไม่ หรือสารสนเทศนั้นขัดแย้งกับความรู้ที่มีอยู่เดิมหรือไม่

ผลลัพธ์ที่ได้

- 3.4.1 สามารถพิจารณาได้ว่าสารสนเทศที่ได้เพียงพอในการวิจัยหรือตอบสนองความต้องการสารสนเทศอื่นเพิ่มเติมหรือไม่
- 3.4.2 สามารถใช้เหตุผลในการคัดเลือกเกณฑ์ เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ว่าสารสนเทศที่รวบรวมมานั้นขัดแย้งกับสารสนเทศที่ได้จากแหล่งอื่นหรือไม่
- 3.4.3 สามารถเขียนสรุปใจความสำคัญจากสารสนเทศที่รวบรวมมาได้
- 3.4.4 สามารถทดสอบทฤษฎีด้วยเทคนิคที่เหมาะสมของสาขาวิชานั้นๆ เช่นการสร้างสถานการณ์จำลอง การทดลอง เป็นต้น
- 3.4.5 สามารถตัดสินใจความต้องการของสารสนเทศได้โดยการตั้งคำถามถึงแหล่งที่มาของข้อมูลการจำกัดเครื่องมือหรือกลยุทธ์ที่ใช้ในการรวบรวมสารสนเทศเพื่อข้อสรุปที่เป็นเหตุเป็นผล
- 3.4.6 สามารถเชื่อมโยงสารสนเทศใหม่กับสารสนเทศเก่าหรือความรู้เดิมที่มีอยู่ได้

3.4.7 สามารถเลือกสารสนเทศที่มีเนื้อหาสนับสนุนหัวข้อเรื่องหรือประเด็นที่กำลังค้นคว้า

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

3.5 นักศึกษาที่เป็นผู้รู้สารสนเทศสามารถตัดสินใจที่จะเพิ่มหรือลดสารสนเทศได้ ผลลัพธ์ที่ได้

3.5.1 สามารถจับประเด็นสำคัญต่างๆที่พบจากสารสนเทศได้

3.5.2 สามารถตัดสินใจที่จะเพิ่มหรือลดประเด็นของสารสนเทศที่ต้องการได้

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

3.6 นักศึกษาที่เป็นผู้รู้สารสนเทศสามารถทำความเข้าใจและตีความสารสนเทศเพื่อการอภิปรายกับบุคคลอื่น ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ปฏิบัติงานได้ ผลลัพธ์ที่ได้

3.6.1 สามารถมีส่วนร่วมในการอภิปรายในชั้นเรียนและการอภิปรายอื่นๆ

3.6.2 สามารถมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการอภิปรายในเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

3.7 นักศึกษาที่เป็นผู้รู้สารสนเทศสามารถตัดสินใจได้ว่าคำถามการค้นคว่านั้นต้องปรับเปลี่ยนใหม่หรือไม่ ผลลัพธ์ที่ได้

3.7.1 สามารถตัดสินใจได้ว่าสารสนเทศที่ได้มานั้นเพียงพอกับความต้องการหรือไม่ หรือว่ายังต้องการสารสนเทศเพิ่มเติมจากที่อื่น

3.7.2 สามารถปรับปรุงกลยุทธ์การสืบค้นและเพิ่มเติมแนวคิดการสืบค้นที่จำเป็นเข้าไปใหม่ได้โดยการปรับปรุงคำศัพท์ที่ใช้ค้น

3.7.3 สามารถพิจารณาแหล่งค้นคว้าข้อมูลที่ใช้ในปัจจุบันและหาแหล่งค้นคว้าใหม่ได้โดยการตรวจสอบจากเชิงบรรณและบรรณานุกรมหรือเชื่อมโยงไปยังส่วนอื่นๆ เพื่อค้นหาสารสนเทศอื่นเพิ่มเติมได้

มาตรฐานที่ 4 นักศึกษาในฐานะบุคลากรและสมาชิกของกลุ่มต่าง ๆ สามารถใช้สารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

4.1 นักศึกษาที่เป็นผู้รู้สารสนเทศสามารถใช้สารสนเทศที่มีอยู่เดิมและสารสนเทศที่ได้มาใหม่ในการวางแผนและสร้างสารสนเทศชิ้นใหม่ได้

ผลลัพธ์ที่ได้

4.1.1 จัดการเนื้อหาในลักษณะสนับสนุนจุดประสงค์และรูปแบบของงานที่ต้องการ เช่นการทำโครงเรื่อง ทำฉบับร่าง แผนภาพ เป็นต้น

4.1.2 เชื่อมโยงความรู้และทักษะจากประสบการณ์เดิมในการวางแผนและสร้างสารสนเทศชิ้นใหม่

4.1.3 เชื่อมโยงสารสนเทศเดิมและสารสนเทศใหม่รวมถึงการคัดลอกข้อความหรือการถ่ายข้อความในลักษณะที่สนับสนุนตามวัตถุประสงค์ของผลงานใหม่

4.1.4 สามารถปรับเปลี่ยนข้อความ รูปภาพและข้อมูลที่อยู่ในรูปดิจิทัลจากแหล่งข้อมูลเดิมให้อยู่ในรูปแบบใหม่ได้

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

4.2 นักศึกษาที่เป็นผู้รู้สารสนเทศสามารถทบทวนกระบวนการในการพัฒนาผลงานชิ้นใหม่

ผลลัพธ์ที่ได้

4.2.1 สามารถปฏิบัติตามขั้นตอนหรือลำดับกิจกรรมของการผลิตสารสนเทศ ได้แก่ การค้นหาสารสนเทศ การประเมินสารสนเทศ และการสื่อสารสารสนเทศ

4.2.2 สามารถทบทวนถึงสาเหตุที่ทำให้ผลงานประสบความสำเร็จ สาเหตุที่ล้มเหลวและกลยุทธ์ที่เคยเลือกใช้ได้

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

4.3 นักศึกษาที่เป็นผู้รู้สารสนเทศสามารถนำสารสนเทศที่ผลิตชิ้นใหม่ไปสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลลัพธ์ที่ได้

4.3.1 สามารถเลือกวิธีการหรือรูปแบบที่เหมาะสมที่สุดในการเผยแพร่ผลงาน

4.3.2 สามารถใช้ประเภทอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมในการผลิต

ผลงานที่ต้องการได้

4.3.3 สามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เราต้องการสื่อสารข้อมูลเข้าด้วยกันได้

4.3.4 สามารถสื่อสารข้อมูลได้อย่างชัดเจนด้วยวิธีที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้รับที่เป็นเป้าหมาย

มาตรฐานที่ 5 นักศึกษามีความเข้าใจในประเด็นด้านเศรษฐกิจ กฎหมาย และสังคมที่แวดล้อมสารสนเทศรวมทั้งผลที่เกิดจากการใช้สารสนเทศ อย่างถูกต้องทั้งทางจริยธรรมและกฎหมาย

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

5.1 นักศึกษาที่เป็นผู้รู้สารสนเทศมีความเข้าใจเกี่ยวกับจริยธรรม กฎหมาย เกี่ยวกับสารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศ

ผลลัพธ์ที่ได้

5.1.1 สามารถจำแนกและอธิบายเกี่ยวกับความเป็นส่วนตัวและการป้องกันสิทธิ ความปลอดภัยในการใช้สารสนเทศที่เป็นสิ่งตีพิมพ์และสารสนเทศที่เป็นอิเล็กทรอนิกส์

5.1.2 สามารถจำแนกและอธิบายเกี่ยวกับสารสนเทศที่เข้าถึงได้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายและไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย

5.1.3 สามารถจำแนกและอธิบายเกี่ยวกับสิทธิในการจำกัดการพูดและสิทธิในการพูดได้

5.1.4 สามารถแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจในเรื่องทรัพย์สินทางปัญญาและกฎหมาย

คุ้มครองลิขสิทธิ์และการใช้สารสนเทศอย่างถูกต้องตามลิขสิทธิ์ได้

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

5.2 นักศึกษาที่เป็นผู้รู้สารสนเทศสามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบ นโยบายขององค์กร จรรยาบรรณในการเข้าถึงและใช้แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

ผลลัพธ์ที่ได้

5.2.1 สามารถมีส่วนร่วมในการอภิปรายผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์โดยปฏิบัติตามกฎระเบียบ เช่นการมีมารยาทในการใช้อินเทอร์เน็ต

5.2.2 สามารถเข้าใจวัตถุประสงค์ของการใช้รหัสผ่านที่ได้รับอนุญาตและรหัสประจำตัวเพื่อเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการ

- 5.2.3 สามารถยอมรับนโยบายของหน่วยงานที่เราใช้เป็นแหล่งเข้าถึงสารสนเทศ
- 5.2.4 สามารถใช้แหล่งสารสนเทศ อุปกรณ์ ระบบและเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ อย่างถูกต้อง
- 5.2.5 สามารถจัดหา จัดเก็บ และเผยแพร่ อักษร ข้อมูล รูปภาพ และเสียงอย่างถูกกฎหมาย
- 5.2.6 สามารถแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจในการจะไม่คัดลอกผลงานของบุคคลอื่น โดยไม่ได้อ้างอิงหรือแอบอ้างคัดลอกผลงานของผู้อื่นเป็นของตนเอง
- 5.2.7 สามารถแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจในเรื่องนโยบายและการวิจัยบุคคล

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

- 5.3 นักศึกษาที่เป็นผู้รู้สารสนเทศสามารถใช้แหล่งสารสนเทศต่าง ๆ นำเสนอผลงาน

ผลลัพธ์ที่ได้

- 5.3.1 สามารถเลือกรูปแบบการเขียนบรรณานุกรมได้ และบรรณานุกรมนั้นมีมาตรฐานสามารถนำมาใช้ได้อย่างสม่ำเสมอ
- 5.3.2 การเผยแพร่สารสนเทศนั้นจะต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าของผลงานทั้งมีการอ้างอิงให้กับเจ้าของผลงานด้วย

สรุปได้ว่า การรู้สารสนเทศ (Information Literacy: IL) คือความสามารถหรือทักษะส่วนบุคคลของนักศึกษา ที่จะระบุความต้องการสารสนเทศ สามารถกำหนดขอบเขตการสืบค้น เลือกใช้เครื่องมือในการเข้าถึง และประเมินแหล่งสารสนเทศได้อย่างถูกต้อง สามารถแบ่งประเภท จัดเก็บ และสังเคราะห์สารสนเทศได้ นำสารสนเทศที่ได้ไปใช้ประโยชน์และนำเสนอได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนใช้สารสนเทศที่ได้มาอย่างมีจริยธรรมและถูกต้องตามกฎหมาย

2.3 แหล่งสารสนเทศที่ใช้ในการศึกษา

แหล่งสารสนเทศ (Information sources) หมายถึง

1) บุคคล ไม่ว่าจะเป็นอาจารย์ผู้สอน บรรณารักษ์ เพื่อน ครอบครัว ผู้ประกอบอาชีพ นักวิชาชีพ ผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญ ทั้งนี้อาจจะได้ข้อมูลมาจากการสอบถาม การสัมภาษณ์ การพูดคุย หรือการเข้ารับการปรึกษาจากบรรณารักษ์ นักวิชาชีพหรือผู้เชี่ยวชาญ ที่มีความรู้ในด้านนั้นๆโดยตรง

2) สถานที่ ได้แก่ ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ หอจดหมายเหตุ สวนสัตว์ สวนพฤกษศาสตร์ ชุมชน ศูนย์วัฒนธรรม หรือสถานที่จริง ซึ่งเป็นการไปหาความรู้จากสถานที่รวบรวมสารสนเทศ หรือแหล่งความรู้ที่เป็นของจริงเพื่อให้ได้ความรู้ที่กว้างขวางมากขึ้น

3) แหล่งสารสนเทศดิจิทัล เช่น อินเทอร์เน็ต และฐานข้อมูลออนไลน์ ซึ่งอาจสืบค้นจากห้องสมุดในมหาวิทยาลัย สืบค้นโดยระบุ URL โดยตรง ผ่านโปรแกรมการค้นหาต่างๆ อาทิ Google Yahoo Bing Wikipedia โปรแกรมการฉายภาพเคลื่อนไหว อาทิ You tube หรือ Daily motion หรือการเข้าใช้โดยตรงจากเว็บไซต์หน่วยงานราชการ องค์กรธุรกิจ ห้างร้าน บริษัท เว็บไซต์ส่วนบุคคล เว็บไซต์ไอที เว็บบล็อก หรือแม้แต่การหาความรู้ผ่านช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก อินสตาแกรม ทวิตเตอร์ต่างๆ

2.4 งานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมความรู้สารสนเทศ

2.4.1 งานวิจัยในประเทศ

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความรู้สารสนเทศในประเทศไทย จากการศึกษาของกันยารัตน์ เควียะเสน, ชลภัสส์ วงษ์ประเสริฐ, มาลี กาบมาลา, สมาน ลอยฟ้า, สมเพ็ชร จุลบุตดี และ เพ็ญพันธ์ เพชรศรพบ ว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้โปรแกรมค้นหาเกือบทุกครั้ง และทรัพยากรที่นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้บ่อย ได้แก่ เพื่อนที่เรียนด้วยกัน และหนังสือในห้องสมุด นักศึกษาส่วนใหญ่คำนึงในการประเมินสารสนเทศที่ค้นหาได้เกือบทุกครั้ง วิธีการที่นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้บ่อย คือ การวางแผนการค้นหาทั้งหมดไว้เป็นแนวทางในการดำเนินงานที่ได้รับ สิ่งที่นักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่ายาก คือ การกำหนดหัวข้อ

เดชดนัย จัฒม, ฤทัยชนนี สิทธิชัย, และอิมจิต เลิศพงษ์สมบัติ (2556) ศึกษาการแสวงหา สารสนเทศเพื่อการศึกษาและการรู้สารสนเทศมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาสารสนเทศของ นักศึกษาในระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ พบว่านักศึกษาสามารถแสวงหา สารสนเทศโดยเริ่มจากประเด็นที่นักศึกษาสนใจ เพื่อใช้ประกอบการทำรายงานมากที่สุด มีการ เชื่อมโยงจากการค้นหาจากอินเทอร์เน็ตและเว็บไซต์มากที่สุด มีการกลั่นกรองความน่าเชื่อถืออยู่ใน ระดับมาก ในการแยกแยะเอกสารและวัดความน่าเชื่อถือนักศึกษาค้นคว้าได้ขอคำแนะนำจากอาจารย์ ผู้สอน/อาจารย์ที่ปรึกษามากที่สุดระดับการรู้สารสนเทศของนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง นักศึกษามีทักษะในด้านแหล่งสารสนเทศและทรัพยากรสารสนเทศ แต่ไม่มีทักษะด้านการกำหนด และอธิบายสารสนเทศที่ต้องการได้อย่างชัดเจน

จารุณี สุปิ่นเจริญ และนัดดาวดี นุมนาค (2552) ศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถด้าน การรู้สารสนเทศของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน โดยจำแนกตามกลุ่ม สาขาวิชา พบว่านิสิตมีความสามารถด้านการรู้สารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อ พิจารณาเป็นรายมาตรฐานพบว่า นิสิตมีความเข้าใจในบริบทสังคม กฎหมายและเศรษฐกิจ และ ความสามารถในการกำหนดชนิดและขอบเขตของสารสนเทศที่ต้องการในระดับมาก รองลงมาคือ ความสามารถในการความสามารถในการประเมินผลสารสนเทศและแหล่งที่มาอย่างมีวิจารณญาณ รวมทั้งเชื่อมโยงสารสนเทศที่ได้มาด้วยความรู้เดิมที่มีอยู่ ความสามารถในการใช้สารสนเทศในการ แก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศในระดับปานกลาง และ เมื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการรู้สารสนเทศ 4 กลุ่มสาขาวิชา พบว่านิสิตมีความรู้สารสนเทศ ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายมาตรฐาน พบว่านิสิตกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์เกษตรและ กลุ่มสาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ มีความสามารถด้านการรู้สารสนเทศแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญในด้านการกำหนดชนิดและขอบเขตของสารสนเทศ โดยนิสิตสาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์มีค่าเฉลี่ยที่สูงกว่า

มุกฉลินทร์ ผลกล้า, วสันต์ อดิศักดิ์ และชุ่มจิตต์ แซ่ฉั่น (2551) ศึกษาการรู้สารสนเทศของ นักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาจากทุกคณะมีการรู้สารสนเทศในระดับปานกลาง นักศึกษาต่างคณะมีการรู้สารสนเทศ โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อมองตามรายมาตรฐานมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในบาง มาตรฐาน นักศึกษาที่จบจากโรงเรียนต่างกันมีผลการรู้สารสนเทศที่ต่างกัน นักศึกษาที่มีผลการ เรียนแตกต่างกันมีการรู้สารสนเทศที่ 1 และ 3 อย่างมีนัยสำคัญ

สุพิศ บายคายนม, และ ขวัญชฎิล พิศาลพงค์. (2552). ศึกษาเปรียบเทียบการรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา พบว่านิสิตมีความสามารถในการรู้สารสนเทศโดยรวมทุกมาตรฐานอยู่ในระดับปานกลาง โดยมาตรฐานที่ 6 มีค่าเฉลี่ยความสามารถสูงที่สุดคือ ความสามารถในการเข้าใจและยอมรับประเด็น ทางด้านจริยธรรม เศรษฐกิจ กฎหมาย และสังคมที่แวดล้อมด้วยการใช้สารสนเทศ รองลงมา ได้แก่มาตรฐานที่ 1 ตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศ โดยผลการเปรียบเทียบนิสิตทั้ง 3 คณะ พบว่านิสิตที่อยู่ต่างคณะกันมีความแตกต่างด้านการรู้สารสนเทศอย่างไม่มีนัยในมาตรฐานที่ 2 ความสามารถในการค้นหาสารสนเทศ

มลิวลัย ประดิษฐ์ธีระ (2556) ศึกษาพฤติกรรมการรู้สารสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัยรังสิต พบว่านักศึกษาใช้โปรแกรม Google Yahoo หรือ Bing ในการค้นหาสารสนเทศเพื่อทำงานตามที่ได้รับมอบหมายในชั้นเรียน เกือบทุกครั้งที่นักศึกษาได้ขอให้อาจารย์ผู้สอนช่วยประเมินแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่เรียน การประเมินแหล่งสารสนเทศที่ค้นหาได้จากห้องสมุดคือแหล่งข้อมูลนั้นมีการอ้างอิงหรือไม่ หากเป็นแหล่งข้อมูลในเว็ลด์ไวด์เว็บ นักศึกษาพิจารณาความน่าเชื่อถือของผู้ให้ข้อมูลที่เว็บไซต์นั้นๆ ความยากในการค้นหาสารสนเทศเพื่อทำงานตามที่ได้รับมอบหมายในชั้นเรียนคือยากที่จะรู้ว่าทำได้ดีหรือไม่

อารีย์ ชื่นวัฒนา, นุชรี ตริโลจน์วงศ์, อรทัย วารีสอาด และ สมชาย วรรณญาณุไกร. (2555). ศึกษาพฤติกรรมการรู้สารสนเทศของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ประเภทงานที่นิสิตได้รับมอบหมายที่สุด 3 อันดับแรกคือ คือการนำเสนอผลงานในชั้นเรียน การนำเสนอด้วยวาจา และรายงานเสนอหัวข้อ ทรัพยากรสารสนเทศที่นิสิตใช้เกือบทุกครั้งคือ โปรแกรมการค้นหา และบรรณารักษ์ การประเมินสารสนเทศที่ได้จากแหล่งข้อมูลในเว็ลด์ไวด์เว็บ คือนิสิตเคยใช้เว็บไซต์นี้มาก่อน และคำนึงถึงเรื่องความทันสมัยของเว็บไซต์ในระดับบ่อย วิธีการศึกษาค้นคว้างานที่เกี่ยวข้องที่นิสิตทำบ่อยครั้ง คือ วางโครงร่างว่าจะทำงาน (เช่น เขียนรายงาน) อย่างไร นิสิตวางแผนการค้นคว้าทั้งหมดเป็นแนวทางในการดำเนินงานที่ได้รับมอบหมาย และนิสิตเริ่มต้นโดยการคิดหาคำค้นก่อน โปรแกรมที่นิสิตใช้บ่อยคือ การสนทนาผ่านอินเทอร์เน็ต และโปรแกรมแชร์เอกสาร สิ่งสำคัญในการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำงานที่มอบหมายที่นิสิตเห็นว่าสำคัญมากคือ การสอบผ่านวิชานั้นๆ และทำรายงานเสร็จ และนิสิตส่วนใหญ่เห็นว่าความยากในการตีกรอบหัวข้องานให้แคบลงยากในการกำหนดหัวข้อ และยากที่เริ่มต้นทำงานที่ได้รับมอบหมาย เป็นสิ่งที่เป็นความยากในกระบวนการค้นคว้าทั้งหมด

2.4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

สำหรับงานวิจัยต่างประเทศ โครงการการสื่อสารสนเทศของ School of information มหาวิทยาลัยวอชิงตัน (2010) สํารวจพฤติกรรมการสื่อสารสนเทศในยุคดิจิทัลของนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยต่างๆ 57 สถาบันการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยทั้งในสหรัฐอเมริกาและนานาชาติจำนวน 11,000 คน โดยประมาณ พบว่าร้อยละ 80 ของจำนวนนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามประสบกับความยากในการเริ่มต้นและกำหนดขอบเขตของงานตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้สอนครั้งหนึ่งของผู้ตอบแบบสอบถามไม่สามารถสรุปและบอกได้ว่างานของตนเองดีพอหรือไม่

นักศึกษาใช้เอกสารประกอบการเรียนในแต่ละวิชามากที่สุด รองลงมาคือ Search engine และฐานข้อมูลวิชาการ เช่น JSTOR หรือ ABI Inform) ร้อยละ 90 ของนักศึกษาทั้งหมดเข้าห้องสมุดเพื่อใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ทางสถาบันบอกรับ เพื่อให้ได้งานที่มีความน่าเชื่อถือ ข้อมูลเชิงลึก และสามารถอ้างอิงได้ นักศึกษาส่วนใหญ่ (58%) จบการทำรายงานด้วยการเขียนสรุปใจความสำคัญเพิ่มมุมมองความรู้ของตนเองลงไปในงาน (55%) และทำการปรับปรุงโครงเรื่องของงาน (51%) ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนสองในสามปรึกษาเพื่อน และ/หรือ สมาชิก ในครอบครัว เมื่อต้องการความช่วยเหลือ เกือบร้อยละ 50 ของผู้ตอบแบบสอบถามขอความช่วยเหลือจากอาจารย์ผู้สอนเมื่อต้องการประเมินสารสนเทศตามงานที่ได้รับมอบหมาย ผู้ตอบแบบสอบถามสามในสี่ระบุว่าขั้นตอนที่ยากที่สุดของกระบวนการค้นคว้าในรายวิชาต่างๆ คือ การเริ่มต้นทำงานที่ได้รับมอบหมาย และผู้ตอบแบบสอบถามสิ่งสำคัญที่สุดในการค้นคว้าเพื่อทำงานตามที่ได้รับมอบหมายคือการสอบผ่านวิชานั้นๆ การทำรายงานเสร็จ และการได้คะแนนดี

จากการศึกษาภาพรวมการสื่อสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดย Costantino (2003) พบว่า 1. นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูล 2. ในมหาวิทยาลัยเอกชนไม่มีการสอนทักษะการสื่อสารสนเทศ 3. มีความแตกต่างกันในด้านการเข้าถึงเทคโนโลยี 4. นักศึกษาสับสนคำว่าสารสนเทศ และการรู้คอมพิวเตอร์ 5. นักศึกษาไม่ได้ใช้บริการบรรณารักษ์ 6. นักศึกษาไม่มีทักษะในการสืบค้นสารสนเทศที่ดี และ 7. ผู้สอนไม่ได้ตรวจทานการอ้างอิงในงานของนักศึกษา

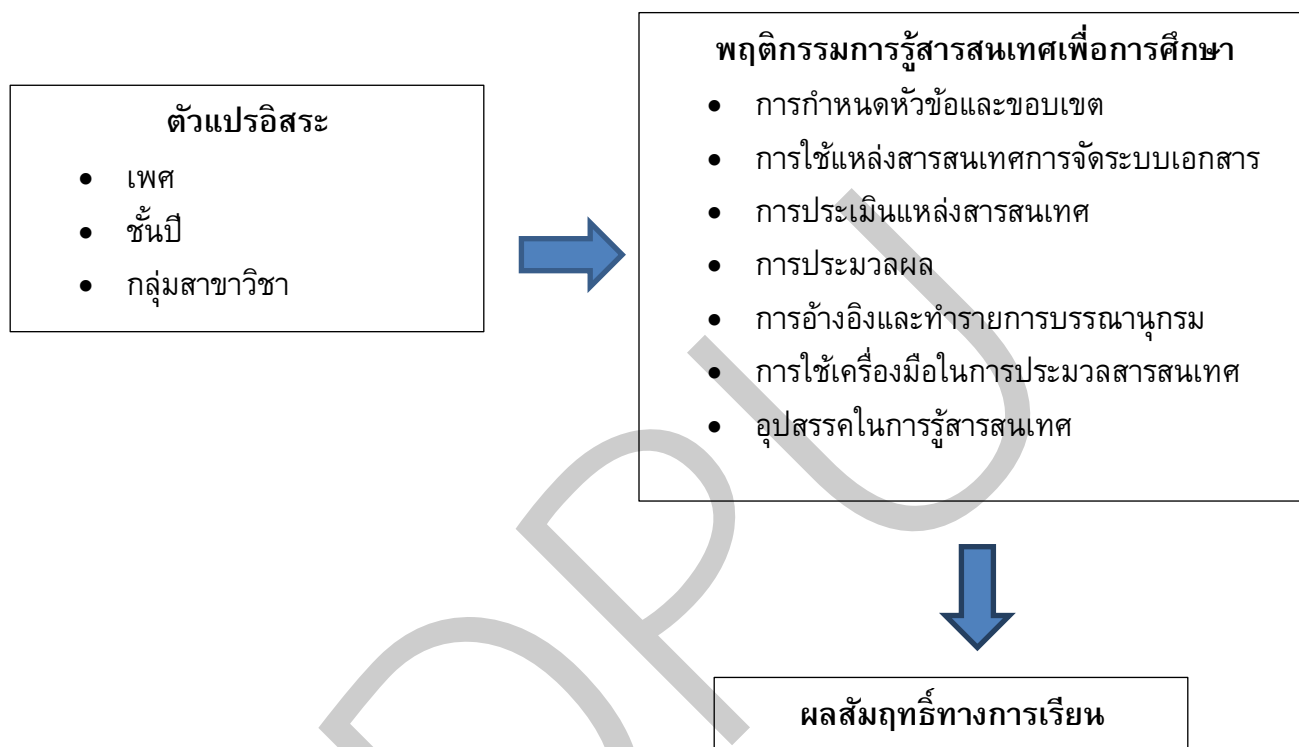
Wong. (2011) พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยในฮ่องกง มีประสบการณ์ในการสืบค้นข้อมูลเชิงวิชาการที่ค่อนข้างจำกัด ไม่ค่อยมีประสบการณ์ในการใช้แหล่งสารสนเทศเชิงวิชาการ และประสบปัญหาในการใช้คำค้นเชิงวิชาการเพื่อสืบค้นหาข้อมูลที่ซับซ้อน

จากการสำรวจพฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในยุคดิจิทัล โดย Rozaklis.(2012) พบว่า นักศึกษามีแนวโน้มในการใช้สื่อออนไลน์เนื่องจากง่ายในการเข้าถึง ซึ่งรวมถึงสื่อสังคมด้วย ในการสืบค้น นักศึกษาได้พิจารณาความน่าเชื่อถือ ความเที่ยงตรงและความถูกต้องของข้อมูล ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยเป็นแหล่งข้อมูลปฐมภูมิอีกที่ที่นักศึกษาเลือกเข้าไปใช้บริการเนื่องจากเข้าถึงได้ง่าย

กล่าวโดยสรุป จากการทบทวนแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความรู้สารสนเทศทั้งในประเทศและต่างประเทศ ประกอบกับแนวคิดด้านมาตรฐานการรู้สารสนเทศของระดับอุดมศึกษา ของสมาคมห้องสมุดวิทยาลัยและการวิจัยแห่งสหรัฐอเมริกา (Association Of College & Research Library--ACRL (2000) และแบบสอบถามตามโครงการการรู้สารสนเทศของ School of Information มหาวิทยาลัยวอชิงตัน (2010) ได้สร้างขึ้นและมหาวิทยาลัยต่างๆได้นำมาประยุกต์ใช้ในการถามข้อความรู้ด้านการรู้สารสนเทศ ผู้วิจัยได้นำมาสำรวจการรู้สารสนเทศของนักศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เพศ ชั้นปี คณะ ระดับผลการเรียนเฉลี่ย ลักษณะการมอบหมายงานและพฤติกรรมในการรู้สารสนเทศเพื่อการศึกษา ได้แก่ การกำหนดหัวข้อและขอบเขต การใช้แหล่งสารสนเทศการจัดระบบเอกสาร การประเมินแหล่งสารสนเทศ การประมวลผล การอ้างอิง และทำรายการบรรณานุกรม การใช้เครื่องมือในการประมวลผล และอุปสรรคในการรู้สารสนเทศ

2.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการรู้สารสนเทศ ผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์สร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรอิสระและตัวแปรตามดังนี้



แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative methodology) ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับพฤติกรรมการรู้สารสนเทศของ นักศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามขั้นตอนดังนี้

- 3.1 ประชากรและการกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในงานครั้งนี้ คือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธุรกิจ บัณฑิต จากข้อมูลการลงทะเบียนเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ปีการศึกษา 2558 จำนวน 10,205 คน โดยประมาณ แบ่งเป็นกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชา สังคมศาสตร์ และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ใช้วิธีเลือกตัวอย่างตามสูตรการคำนวณ ตัวอย่าง ของทาโร ยามาเน (Yamane, 1973) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2550)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n คือ ขนาดตัวอย่างที่คำนวณได้

N คือ จำนวนประชากรที่ทราบค่า

e คือ ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (ระดับความเชื่อมั่น 95% สัดส่วนความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05)

เมื่อแทนค่าในสูตรจะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาไม่น้อยกว่า 385 ตัวอย่าง และ ทำการเก็บข้อมูลจากประชากรด้วยวิธีการสุ่มตามสะดวก (Convenience Sampling) โดยได้ทำการ กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างของแต่ละคณะไว้อย่างชัดเจน ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างงานวิจัย

กลุ่มสาขาวิชาที่ศึกษา	จำนวนประชากร (N)	กลุ่มตัวอย่าง(n)
กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ - คณะศิลปศาสตร์ - คณะนิติศาสตร์ - คณะศิลปกรรมศาสตร์	1,958 668 410 880	74
กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ - คณะบริหารธุรกิจ - คณะการบัญชี - คณะเศรษฐศาสตร์ - คณะนิเทศศาสตร์ - คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม - คณะรัฐประศาสนศาสตร์	6,997 2,825 956 76 1,800 864 476	264
กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี - คณะวิทยาศาสตร์ประยุกต์ - คณะวิศวกรรมศาสตร์ - คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ	1,259 159 486 614	47
รวม	10,205	385

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความ พฤติกรรมการรู้สารสนเทศของ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ซึ่งได้มาจากการทบทวนแนวคิดทฤษฎีและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และประยุกต์จากประกอบด้วย 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักศึกษา ได้แก่ เพศ ชั้นปี คณะ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน คำถามเกี่ยวกับลักษณะงานที่ได้รับมอบหมาย เป็นแบบเลือกได้หลายคำตอบ เป็นแบบ เลือกตอบและเติมข้อความลงในช่องว่าง เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการรู้สารสนเทศเพื่อศึกษาตามที่ได้รับมอบหมายในการเรียนแบบมาตรฐาน
ประมาณค่า (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์ 4 ระดับ ของ ลิเคอร์ท (Likert Scale) ดังนี้

- 4 หมายถึง มากที่สุด, ทุกครั้ง
- 3 หมายถึง มาก, ใช้อย่าง
- 2 หมายถึง น้อย, ไม่ใช่
- 1 หมายถึง ไม่เคยได้ยินมาก่อน/ไม่มี/ไม่ทำ

โดยแบบสอบถามพฤติกรรมการรู้สารสนเทศเพื่อการศึกษา ประกอบไปด้วย 6 ส่วน คือ

1. คำถามเกี่ยวกับการกำหนดลักษณะและขอบเขตของสารสนเทศที่ต้องการ
2. คำถามเกี่ยวกับการเข้าถึงสารสนเทศจากแหล่งสารสนเทศทั่วไปและแหล่งสารสนเทศดิจิทัล
3. คำถามเกี่ยวกับการประเมินสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศ
4. คำถามเกี่ยวกับการนำสารสนเทศมาใช้ในการงาน
5. คำถามเกี่ยวกับการใช้สารสนเทศอย่างเป็นธรรม ทั้งจริยธรรมและกฎหมาย

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรค ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศ เป็นคำถาม
ปลายเปิด ในด้านแหล่งสารสนเทศ บริการที่ต้องการ อุปกรณ์

หลังจากที่พัฒนาแบบสอบถามตามคำนิยามแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อคำถามให้ผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจสอบความสอดคล้องและคุณภาพของข้อคำถาม และนำแบบสอบถามที่ได้พัฒนา และผ่าน
การตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์คุณภาพของแบบวัดด้วยวิธีการทางสถิติ ด้วยการนำ
แบบสอบถามไปทดสอบนำร่อง (pilot study) กับกลุ่มบุคคลในกลุ่มเป้าหมาย โดยนำผลการ
วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reality)

โดยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้กับนิสิตระดับปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ในระหว่างวันที่ 2-5 มีนาคม 2559
จากนั้นนำมาคำนวณเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์
แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's' alpha coefficient) หรือค่าความเชื่อมั่น คือ 0.90 ดังแสดงใน
ตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าความเชื่อมั่น

Cronbach's Alpha	N of Items
.90	30

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

3.3.1 การสร้างแบบสอบถามโดยพัฒนาจากการทบทวนแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปทดสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น รวมถึงปรับแก้ไขข้อคำถามในแบบสอบถาม ก่อนนำไปเก็บข้อมูลจริง

3.3.2 การนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างภาคเรียนที่ 2/2558 กับ นักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตฯ ตามจำนวนที่กำหนดไว้ตามกลุ่มวิชาในแต่ละคณะ ได้แก่ คณะศิลปศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์คณะบริหารธุรกิจ คณะการบัญชี คณะเศรษฐศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะรัฐประศาสนศาสตร์

3.3.3 การนำแบบสอบถามมาประมวลผล และวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.4.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นคำถามให้เลือกตอบ และเติมข้อความลงในช่องว่างวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาได้แก่ การแจกแจงความถี่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ(Percentage) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.4.2 พฤติกรรมการรู้สารสนเทศของนักศึกษา เป็นคำถามแบบประมาณค่า 4 ระดับ วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาได้แก่ ค่าเฉลี่ย(Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Deviation)และจะวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการรู้สารสนเทศของนักศึกษาจำแนกตามตัวแปรต้นต่างๆ โดยใช้สถิติ T-Test, F-test, One Way ANOVA, Chi-square และทดสอบความสัมพันธ์ด้วยสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) ซึ่งเกณฑ์เฉลี่ยที่ได้นำมาแปลความหมายตามเกณฑ์ ดังนี้

ตารางที่ 3 การแปลความหมายเกณฑ์การให้คะแนน แบ่งออกเป็นการให้คะแนนดังนี้

การตอบ	คำตอบทางบวก (Positive)
ทุกครั้ง	4
บ่อย	3
ไม่ค่อยทำ	2
ไม่ทำ	1

สำหรับการศึกษาครั้งนี้ เกณฑ์ในการวัดระดับพฤติกรรมการรู้สารสนเทศของนักศึกษา ดังนี้

ระดับพฤติกรรมการรู้สารสนเทศของนักศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ช่วงคะแนน ได้แก่ ระดับต่ำ ระดับปานกลาง และ ระดับสูง ซึ่งได้มาจากการคำนวณช่วงคะแนนจากสูตรดังนี้

$$\text{ช่วงคะแนน} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{3}$$

จากช่วงคะแนนดังกล่าวทำให้สามารถหาระดับคะแนนสูงสุดของแต่ละระดับพฤติกรรมการรู้สารสนเทศของนักศึกษา คือ

$$\text{ช่วงคะแนน} = \frac{4 - 1}{3} = 1$$

ดังนั้น เกณฑ์ในการแบ่งคะแนนเป็นดังนี้

1.00 – 2.00 = พฤติกรรมการรู้สารสนเทศอยู่ในระดับต่ำ

2.01 – 3.00 = พฤติกรรมการรู้สารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง

3.01 – 4.00 = พฤติกรรมการรู้สารสนเทศอยู่ในระดับสูง

3.4.3 ปัญหาและอุปสรรคในการรู้สารสนเทศ สรุปผลข้อมูลปัญหาและอุปสรรคในการรู้สารสนเทศเป็นคำถามแบบประมาณค่า และคำถามปลายเปิดเป็นคำถามเลือกตอบและคำถามปลายเปิด โดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

3.4.4 การทดสอบสมมติฐาน ผู้วิจัยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการรู้สารสนเทศ และทดสอบความสัมพันธ์ด้วยสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) ข้อ 1- 6 โดยการวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Analysis) คือ การเปรียบเทียบพฤติกรรมการรู้สารสนเทศเพื่อการศึกษาตามความแตกต่างระหว่างกลุ่มของลักษณะส่วนบุคคล และความสัมพันธ์โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ F-Test ,One Way ANOVA,

DPU

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาพฤติกรรมการรู้สารสนเทศเพื่อการศึกษาของนักศึกษา โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการทดสอบสมมติฐาน ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการรู้สารสนเทศเพื่อการศึกษา

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการรู้สารสนเทศ

4.1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา

4.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษา

จากการเก็บข้อมูลนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ จำนวน 396 คน สามารถสรุปปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาของนักศึกษาด้านเพศ ภูมิภาค ชนปีที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และงานที่ได้รับมอบหมาย นำเสนอผลการศึกษาโดยใช้ค่าความถี่ จำนวน ร้อยละ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4 ปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษา

ปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1) เพศ		
หญิง	258	65.2
ชาย	128	32.2
ไม่ระบุ	10	2.6
รวม	396	100.0
2) ชั้นปีที่ศึกษา		
ชั้นปีที่ 1,2	230	58.1
ชั้นปีที่ 3,4	162	40.9
ไม่ระบุ	4	1.0
รวม	396	100.0
3) กลุ่มสาขาวิชาที่ศึกษา		
กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	116	29.3
- คณะศิลปศาสตร์	24	6.0
- คณะนิติศาสตร์	49	12.4
- คณะศิลปกรรมศาสตร์	43	10.9

ปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	182	46
- คณะบริหารธุรกิจ	40	10.1
- คณะการบัญชี	49	12.4
- คณะเศรษฐศาสตร์	23	5.8
- คณะนิเทศศาสตร์	9	2.3
- คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม	24	6.1
- คณะรัฐประศาสนศาสตร์	37	9.3
กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	98	24.7
- คณะวิทยาศาสตร์ประยุกต์	32	8.1
- คณะวิศวกรรมศาสตร์	24	6.0
- คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ	42	10.6
รวม	396	100.0
ผลการเรียนเฉลี่ย		
- ต่ำกว่า 2.00	41	10.3
- 2.01 – 3.00	201	50.8
- 3.01 ขึ้นไป	143	36.1
- ไม่ระบุ	11	2.8
รวม	396	100.0

จากตารางที่ 4 ปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษา พบว่าเป็นเพศหญิง 258 คน (ร้อยละ 65.2) เพศชาย 128 คน (ร้อยละ 32.2) และไม่ระบุเพศ 10 คน (ร้อยละ 2.6) ด้านชั้นปีที่ศึกษา 1, 2 จำนวน 230 คน (ร้อยละ 58.1) ชั้นปีที่ศึกษา 3, 4 (ร้อยละ 40.9) ไม่ระบุชั้นปี 4 คน (ร้อยละ 1)

ด้านกลุ่มสาขาวิชา นักศึกษากลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ จำนวน 116 คน (ร้อยละ 29.3) นักศึกษากลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ จำนวน 182 คน (ร้อยละ 46) นักศึกษากลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 98 คน (ร้อยละ 24.7)

สำหรับผลการเรียนเฉลี่ย พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีผลการเรียนเฉลี่ย 2.01 – 3.00 จำนวน 201 คน (ร้อยละ 50.8) รองลงมาคือผลการเรียนเฉลี่ย 3.01 ขึ้นไป จำนวน 143 คน (ร้อยละ 36.1) นักศึกษาที่มีผลการเรียนเฉลี่ยต่ำกว่า 2.00 จำนวน 41 คน (ร้อยละ 10.30) และนักศึกษาที่ไม่ระบุระดับผลการเรียน จำนวน 11 คน (ร้อยละ 2.8)

4.1.2 ปัจจัยด้านงานที่ได้รับมอบหมาย

ตารางที่ 5 งานที่ได้รับมอบหมายจากการเรียน

รายการงานที่ได้รับมอบหมาย	จำนวน	ร้อยละ
เรียงความ	136	34.3
แบบฝึกหัด	288	72.7
ภาคินพนธ์	10	2.5
วิจัย	52	13.1
การอภิปราย	67	16.9
การนำเสนอด้วยสื่อ	214	54.0
การสร้างบทบาทสมมติ	61	15.4
งานเขียนประเภทต่างๆ	55	13.9
การทดลองปฏิบัติ	61	15.4
สรุปประเด็น	161	40.7
รายงานวิชาการ	199	50.3
โครงการ	178	44.9
การนำเสนอกรณีตัวอย่าง	97	24.5
การนำเสนอผลงานด้วยวาจา	143	36.1
ผลงานในรูปแบบมัลติมีเดีย	96	24.2
การเล่นเกม	280	70.7

จากตารางที่ 5 ลักษณะงานที่นักศึกษาได้รับมอบหมายให้ทำในการเรียนมากที่สุด 3 ลำดับแรกคือ แบบฝึกหัดมากที่สุดคือ 288 คน (ร้อยละ 72.7) รองลงมาคือ การเล่นเกมนาน 280 คน (ร้อยละ 70.7) และการนำเสนอด้วยสื่อจำนวน 214 คน (ร้อยละ 54.0) ส่วนกิจกรรมที่อาจารย์มอบหมายให้นักศึกษาทำน้อยที่สุด 3 ลำดับแรกคือ ภาคินพนธ์ 10 คน (ร้อยละ 2.5) วิจัย จำนวน 52 คน (ร้อยละ 13.1) และ งานเขียนประเภทต่างๆ 55 คน (ร้อยละ 13.9)

ตารางที่ 6 ประเภทของงานที่ได้รับมอบหมาย จำแนกตามกลุ่มวิชา

รายการงานที่ได้รับมอบหมาย	กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์				กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์				กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี			
	ได้รับมอบหมาย		ไม่ได้รับมอบหมาย		ได้รับมอบหมาย		ไม่ได้รับมอบหมาย		ได้รับมอบหมาย		ไม่ได้รับมอบหมาย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เรียงความ	47	40.5	69	59.5	64	35.2	118	64.8	25	25.5	73	74.5
แบบฝึกหัด	82	70.7	34	29.3	141	77.5	41	22.5	65	66.3	33	33.7
ภาคินิพนธ์	6	5.2	110	94.8	2	1.1	180	98.9	2	2.0	96	98.0
วิจัย	8	6.9	108	93.1	39	21.4	143	78.6	5	5.1	93	94.9
การอภิปราย	20	17.2	96	82.8	38	20.9	144	79.1	9	9.2	89	90.8
การนำเสนอด้วยสื่อ	57	49.1	59	50.9	111	61.0	71	39.0	46	46.9	52	53.1
การสร้างบทบาทสมมติ	18	15.5	98	84.5	38	20.9	144	79.1	5	5.1	93	94.9
งานเขียนประเภทต่างๆ	19	16.4	97	83.6	24	13.2	158	86.8	12	12.2	86	87.8
การทดลองปฏิบัติ	12	10.3	104	89.7	25	13.7	157	86.3	24	24.5	74	75.5
สรุปประเด็น	47	40.5	69	59.5	78	42.9	104	57.1	36	36.7	62	63.3
รายงานวิชาการ	61	52.6	55	47.4	87	47.8	95	52.2	51	52.0	47	48.0
โครงการ	62	53.4	54	46.6	72	39.6	110	60.4	44	44.9	54	55.1
การนำเสนอกรณีตัวอย่าง	28	24.1	88	75.9	55	30.2	127	69.8	14	14.3	84	85.7
การนำเสนองานด้วยวาจา	37	31.9	79	68.1	80	44.0	102	56.0	26	26.5	72	73.5
ผลงานในรูปแบบมัลติมีเดีย	27	23.3	89	76.7	36	19.8	146	80.2	33	33.7	65	66.3
การเล่นเกม	96	82.8	20	17.2	136	74.7	46	25.3	48	49.0	50	51.0

จากตารางที่ 6 งานที่ได้รับมอบหมาย จำแนกตามกลุ่มวิชาทั้ง 3 กลุ่มวิชา คือ กลุ่มวิชา มนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี นำเสนอผล การศึกษาโดยใช้ตารางไขว้ (Cross Tab)

ผลการวิเคราะห์งานที่ได้รับมอบหมาย พบว่ากลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ ได้รับมอบหมายผ่าน การเล่นเกมมากที่สุด จำนวน 96 คน โดยคิดเป็นร้อยละ 82.8 รองลงมาคือจัดทำแบบฝึกหัด จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 70.7 และประเภทงานที่ได้รับมอบหมายน้อยที่สุด คือ การจัดทำภาค นิพนธ์ จำนวนเพียง 6 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 5.2

กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ ได้รับมอบหมายผ่านการจัดทำแบบฝึกหัดที่สุด จำนวน 141 คน โดยคิดเป็นร้อยละ 77.5 รองลงมาคือผ่านการเล่นเกม จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 74.7 และ ประเภทงานที่ได้รับมอบหมายน้อยที่สุด คือ การจัดทำภาคนิพนธ์ จำนวนเพียง 2 คน หรือคิดเป็น ร้อยละ 1.1

กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ได้รับมอบหมายผ่านการจัดทำแบบฝึกหัดที่สุด จำนวน 65 คน โดยคิดเป็นร้อยละ 66.3 รองลงมาคือผ่านรายงานทางวิชาการ จำนวน 51 คน คิด เป็นร้อยละ 52.0 และประเภทงานที่ได้รับมอบหมายน้อยที่สุด คือ การจัดทำภาคนิพนธ์ จำนวน เพียง 2 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 2.0

4.2 พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ

ในส่วนการวิเคราะห์พฤติกรรมการรู้สารสนเทศของนักศึกษา ซึ่งประกอบด้วยการกำหนดหัวข้อและขอบเขต การใช้แหล่งสารสนเทศ ทั้งแหล่งสารสนเทศทั่วไปและแหล่งสารสนเทศดิจิทัล การจัดระบบเอกสารระหว่างการสืบค้นข้อมูล การประเมินแหล่งสารสนเทศทั่วไปและการประเมินแหล่งสารสนเทศดิจิทัล การประมวลผลการศึกษาค้นคว้าในแต่ละกิจกรรม การอ้างอิงและการทำรายการบรรณานุกรม การใช้โปรแกรม/เครื่องมือในการประมวลผลสารสนเทศ การประมวลสารสนเทศ ซึ่งสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 7 พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ

พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ	Mean	S.D	ระดับ
การกำหนดหัวข้อและขอบเขต	3.219	0.512	สูง
การใช้แหล่งสารสนเทศที่หลากหลาย	2.973	0.409	กลาง
การจัดระบบเอกสารระหว่างการสืบค้นข้อมูล	3.163	0.521	สูง
การประเมินแหล่งสารสนเทศ	3.121	0.431	สูง
การประมวลผลการศึกษาค้นคว้าในแต่ละกิจกรรม	3.151	0.5172	สูง
การอ้างอิงและการทำรายการบรรณานุกรม	3.151	0.579	สูง
รวม	3.129	0.375	สูง

จากตารางที่ 7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการรู้สารสนเทศอยู่ในระดับสูง โดยรวมที่ค่าเฉลี่ย 3.129 และส่วนเบี่ยงเบน 0.375 โดยกลุ่มตัวอย่างมีการกำหนดหัวข้อและขอบเขตก่อนการสืบค้น เป็นอันดับแรก รองลงมาการจัดระบบเอกสารระหว่างการสืบค้นข้อมูล โดยมีการใช้แหล่งสารสนเทศที่หลากหลาย เป็นอันดับสุดท้าย

ตารางที่ 8 พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ ด้านการกำหนดหัวข้อและขอบเขต

พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ	ความถี่ในการจัดทำงานที่ได้รับมอบหมาย									
	ทุกครั้ง		บ่อย		ไม่ค่อยทำ		ไม่ทำ		ไม่ระบุ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การกำหนดหัวข้อและขอบเขต										
-การกำหนดโครงเรื่อง	161	40.7	201	50.8	34	8.6	-	-	-	-
-การกำหนดวัตถุประสงค์	122	30.8	222	56.1	51	12.9	-	-	1	0.3
-การกำหนดคำสำคัญ	132	33.3	211	53.3	52	13.1	1	0.3	-	-
-การกำหนดเป้าหมาย	121	30.6	226	57.1	46	11.6	2	0.5	1	0.3

จากตารางที่ 8 พบว่า พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ ด้านการกำหนดหัวข้อและขอบเขตที่นักศึกษาทำทุกครั้งคือ การกำหนดโครงเรื่อง ร้อยละ 40.7 และการกำหนดคำสำคัญ ร้อยละ 33.3 ด้านการกำหนดหัวข้อและขอบเขตที่นักศึกษาทำบ่อยคือ การกำหนดเป้าหมาย ร้อยละ 57.1 และ การกำหนดวัตถุประสงค์ ร้อยละ 56.1

ตารางที่ 9 พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ ด้านแหล่งข้อมูลสารสนเทศที่หลากหลาย

พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ	ความถี่ในการจัดทำงานที่ได้รับมอบหมาย									
	ทุกครั้ง		บ่อย		ไม่ค่อยทำ		ไม่ทำ		ไม่ระบุ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
2. แหล่งข้อมูลสารสนเทศที่หลากหลาย										
แหล่งสารสนเทศทั่วไป										
-สอบถามเพื่อนที่เรียน	200	50.5	162	40.9	23	5.8	2	0.5	9	2.3
-สอบถามเพื่อน/ครอบครัว	101	25.5	198	50.0	84	21.2	12	3.0	1	0.3
-สอบถามอาจารย์ผู้สอน	88	22.2	230	58.1	72	18.2	6	1.5	-	-
-สอบถาม/ปรึกษาบรรณารักษ์	36	9.1	135	34.1	172	43.4	53	13.4	-	-
-สอบถามผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญ	45	11.4	170	42.9	153	38.6	28	7.1	-	-
-เข้าใช้ห้องสมุดหรือศูนย์สารสนเทศ	89	22.5	206	52.0	81	20.5	10	2.5	10	2.5
-ไปแหล่งเรียนรู้หรือสถานที่จริง	70	17.7	144	36.4	155	39.1	24	6.1	3	0.8

จากตารางที่ 9 พบว่า พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ ด้านแหล่งข้อมูลสารสนเทศที่หลากหลายที่นักศึกษาทำทุกครั้งคือ สอบถามเพื่อนที่เรียน ร้อยละ 50.5 ที่พฤติกรรมที่นักศึกษาทำบ่อยคือ สอบถามอาจารย์ผู้สอน ร้อยละ 58.1 และ เข้าใช้ห้องสมุดหรือศูนย์สารสนเทศร้อยละ 52 พฤติกรรมที่ไม่ค่อยทำคือ สอบถาม/ปรึกษาบรรณารักษ์ ร้อยละ 43.4 และสอบถามจากผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญ ร้อยละ 38.6

ตารางที่ 10 พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ ด้านแหล่งสารสนเทศดิจิทัล

พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ	ความถี่ในการจัดทำงานที่ได้รับมอบหมาย									
	ทุกครั้ง		บ่อย		ไม่ค่อยทำ		ไม่ทำ		ไม่ระบุ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>แหล่งสารสนเทศดิจิทัล</u>										
-สืบค้นจากฐานข้อมูลออนไลน์	107	27.0	185	46.7	86	21.7	13	3.3	5	1.3
-สืบค้นผ่านโปรแกรมการค้นหา	253	63.9	126	31.8	17	4.3	-	-	-	-
-วิกิพีเดีย	135	34.1	166	41.9	85	21.5	9	2.3	1	0.3
-YouTube, Dailymotion	162	40.9	180	45.5	50	12.6	4	1.0	-	-
-เว็บไซต์ของหน่วยงานราชการ	76	19.2	202	51.0	103	26.0	15	3.8	-	-
-เว็บไซต์ขององค์กรธุรกิจ ห้างร้าน บริษัท	68	17.2	197	49.7	120	30.3	11	2.8	-	-
-เว็บไซต์ส่วนบุคคล	73	18.4	197	49.7	117	29.5	9	2.3	-	-
-เว็บไซต์สื่อสังคมออนไลน์	149	37.6	161	40.7	72	18.2	14	3.5	-	-

จากตารางที่ 10 พบว่า พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ ด้านแหล่งสารสนเทศดิจิทัลที่นักศึกษาใช้ทุกครั้งคือสืบค้นผ่านโปรแกรมการค้นหา ร้อยละ 63.9 หาข้อมูลผ่าน YouTube, Dailymotion ร้อยละ 40.9 และเว็บไซต์สื่อสังคมออนไลน์ ร้อยละ 37.6 พฤติกรรมที่นักศึกษาใช้บ่อยคือเว็บไซต์ของหน่วยงานราชการ ร้อยละ 51 เว็บไซต์ขององค์กรธุรกิจ ห้างร้าน บริษัท และเว็บไซต์ส่วนบุคคล ร้อยละ 49.7

ตารางที่ 11 พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ ด้านการจัดระบบเอกสาร

พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ	ความถี่ในการจัดทำงานที่ได้รับมอบหมาย									
	ทุกครั้ง		บ่อย		ไม่ค่อยทำ		ไม่ทำ		ไม่ระบุ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
3. การจัดระบบเอกสาร										
-การจดที่มาของข้อมูล	105	26.5	221	55.8	66	16.7	2	0.5	2	0.5
-การจดโน้ตย่อสรุปการค้นคว้า	87	22.0	212	53.5	91	23.0	2	0.5	4	1.0
-การสร้างไฟล์เดอรส์สำหรับแต่ละงาน	151	38.1	191	48.2	50	12.6	2	0.5	2	0.5
-การแยกไฟล์ภาพและเอกสาร	138	34.8	188	47.5	61	15.4	7	1.8	2	0.5
-การตั้งชื่อไฟล์ตามการใช้งาน	178	44.9	176	44.4	36	9.1	4	1.0	2	0.5

จากตารางที่ 11 พบว่า พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ ด้านการจัดระบบเอกสารที่นักศึกษาทำทุกครั้ง คือ มีการตั้งชื่อไฟล์ตามการใช้งาน ร้อยละ 44.9 มีการสร้างไฟล์เดอรส์สำหรับแต่ละงาน ร้อยละ 38.1 พฤติกรรมที่นักศึกษาทำบ่อยคือการจดที่มาของข้อมูล ร้อยละ 55.8 และการจดโน้ตย่อสรุปการค้นคว้า ร้อยละ 53.5

ตารางที่ 12 พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ ด้านการประเมินแหล่งสารสนเทศ

พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ	ความถี่ในการจัดทำงานที่ได้รับมอบหมาย									
	ทุกครั้ง		บ่อย		ไม่ค่อยทำ		ไม่ทำ		ไม่ระบุ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
4. การประเมินแหล่งสารสนเทศ										
<u>แหล่งสารสนเทศทั่วไป</u>										
- แหล่งสารสนเทศที่ใช้ทันสมัย	128	32.3	231	58.3	32	8.1	3	0.8	2	0.5
- แหล่งสารสนเทศมีความน่าเชื่อถือ	90	22.7	255	64.4	47	11.9	1	0.3	3	0.8
- สารสำคัญที่ได้จากแหล่งข้อมูล	104	26.3	228	57.6	62	15.7	-	-	2	0.5
- แหล่งสารสนเทศมีการอ้างอิงที่น่าเชื่อถือ	96	24.2	255	64.4	42	10.6	-	-	3	0.8
- แหล่งสารสนเทศที่ใช้มีชื่อเสียง	100	25.3	244	61.6	47	11.9	2	0.5	3	0.8
<u>แหล่งสารสนเทศดิจิทัล</u>										
- เว็บไซต์มีความทันสมัย	114	28.8	225	56.8	45	11.4			12	3.0
- ผู้ให้ข้อมูลของเว็บไซต์มีความน่าเชื่อถือ	87	22.0	251	63.4	53	13.4	1	0.3	4	1.0
- เนื้อหาของเว็บไซต์มีความหลากหลาย	100	25.3	236	59.6	57	14.4			3	0.8
- ที่อยู่ของเว็บไซต์มีความน่าเชื่อถือ	99	25.0	225	56.8	68	17.2	2	0.5	2	0.5
- เนื้อหาเว็บไซต์มีการอ้างอิงข้อมูล	101	25.5	230	58.1	62	15.7	1	0.3	2	0.5
- เว็บไซต์เป็นที่น่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับ	97	24.5	234	59.1	61	15.4	1	0.3	3	0.8
- เนื้อหาในเว็บไซต์ไม่เหมิ่นเหม่อต่อหลัก ศีลธรรม	97	24.5	234	59.1	61	15.4	1	0.3	3	0.8

จากตารางที่ 12 พบว่า พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ ด้านการประเมินแหล่งสารสนเทศทั่วไป ที่นักศึกษาประเมินทุกครั้ง คือ แหล่งสารสนเทศที่ใช้ทันสมัยงาน ร้อยละ 32.3 การประเมินที่นักศึกษาทำบ่อยคือ แหล่งสารสนเทศมีความน่าเชื่อถือ และ แหล่งสารสนเทศมีการอ้างอิงที่น่าเชื่อถือ ร้อยละ 64.4 เท่ากัน และแหล่งสารสนเทศที่ใช้มีชื่อเสียงร้อยละ 61.6

พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ ด้านการประเมินแหล่งสารสนเทศดิจิทัลที่นักศึกษาประเมินทุกครั้ง คือ เว็บไซต์มีความทันสมัย ร้อยละ 28.8 และเนื้อหาเว็บไซต์มีการอ้างอิงข้อมูล ร้อยละ 25.5 การประเมินที่นักศึกษาทำบ่อยคือ ผู้ให้ข้อมูลของเว็บไซต์มีความน่าเชื่อถือ ร้อยละ 63.4 เนื้อหาของเว็บไซต์มีความหลากหลาย ร้อยละ 59.6 เว็บไซต์เป็นที่น่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับ และ เนื้อหาในเว็บไซต์ไม่เหมือนเหมต่อหลักศีลธรรม ร้อยละ 59.1 เท่ากัน

ตารางที่ 13 พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ ด้านการประมวลผลการศึกษาค้นคว้า

พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ	ความถี่ในการจัดทำงานที่ได้รับมอบหมาย									
	ทุกครั้ง		บ่อย		ไม่ค่อยทำ		ไม่ทำ		ไม่ระบุ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
5. การประมวลผลการศึกษาค้นคว้า										
- สรุปประเด็นที่สืบค้นได้ด้วยตนเอง	124	31.3	124	31.3	225	56.8	1	0.3	3	0.8
- การเรียบเรียงข้อมูลตามโครงเรื่อง	127	32.1	216	54.5	50	12.6	1	0.3	2	0.5
- การนำความรู้ที่ตนเองมีใส่ลงไปในงาน	116	29.3	220	55.6	53	13.4	5	1.3	2	0.5
- การสร้างความรู้ใหม่	113	28.5	204	51.5	72	18.2	5	1.3	2	0.5

จากตารางที่ 13 พบว่า พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ ด้านการประมวลผลการศึกษาค้นคว้า ที่นักศึกษาทำทุกครั้ง คือการเรียบเรียงข้อมูลตามโครงเรื่อง ร้อยละ 32.1 และ สรุปประเด็นที่สืบค้นได้ด้วยตนเอง ร้อยละ 31.3 การประมวลผลนักศึกษาทำบ่อยคือ การนำความรู้ที่ตนเองมีใส่ลงไปในงาน ร้อยละ 55.6 การประมวลผลนักศึกษาไม่ค่อยทำคือ สรุปประเด็นที่สืบค้นได้ด้วยตนเอง ร้อยละ 56.8

ตารางที่ 14 พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ ด้านการการอ้างอิงและการทำรายการบรรณานุกรม

พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ	ความถี่ในการจัดทำงานที่ได้รับมอบหมาย									
	ทุกครั้ง		บ่อย		ไม่ค่อยทำ		ไม่ทำ		ไม่ระบุ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
6. การอ้างอิงและการทำรายการบรรณานุกรม										
- การอ้างอิงที่มาของข้อมูล	154	38.9	191	48.2	47	11.9	-	-	4	1.0
- การอ้างอิงถึงข้อมูลที่ผู้อื่นกล่าวไว้ด้วย เครื่องหมายัญประกาศ	112	28.3	195	49.2	84	21.2	3	0.8	2	0.5
- การอ้างอิงที่มาของภาพและตาราง	127	32.1	197	49.7	66	16.7	4	1.0	2	0.5
- การทำรายการบรรณานุกรม	131	33.1	194	49.0	63	15.9	5	1.4	3	0.8

จากตารางที่ 14 พบว่า พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ ด้านการอ้างอิงและการทำรายการ ที่นักศึกษาทำทุกครั้ง คือการอ้างอิงที่มาของข้อมูล ร้อยละ 38.9 และ การทำรายการบรรณานุกรม ร้อยละ 33.1 การอ้างอิงและการทำรายการที่นักศึกษาทำบ่อย คือ การอ้างอิงที่มาของภาพและตารางร้อยละ 49.7 และ การอ้างอิงถึงข้อมูลที่ผู้อื่นกล่าวไว้ด้วย เครื่องหมายัญประกาศ ร้อยละ 49.2

ตารางที่ 15 พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ ด้านการใช้โปรแกรมสร้างเอกสารและตาราง

โปรแกรม/เครื่องมือ	ความถี่ในการเลือกใช้โปรแกรมหรือเครื่องมือ									
	ใช้ทุกครั้ง		ใช้บ้าง		ไม่ใช้		ไม่เคยได้ยิน		ไม่ระบุ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
โปรแกรมสร้างเอกสารและตาราง										
1.Microsoft Word	267	67.4	113	28.5	11	2.8	1	0.3	4	1.0
2.Microsoft Excel	19	4.8	97	24.5	191	48.2	85	21.5	4	1.0
3.Mac Keynote	19	4.8	97	24.5	191	48.2	85	21.5	4	1.0
4.Mac Number	19	4.8	92	23.2	186	47.0	94	23.7	5	1.3
5. Libra Office	23	5.9	101	25.5	177	44.7	90	22.7	5	1.3
6.Google Doc	77	19.4	172	43.4	106	26.8	34	8.6	7	1.8

จากตารางที่ 15 พบว่า พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ ด้านการใช้โปรแกรมหรือเครื่องมือในการประมวลผลสารสนเทศเพื่อสร้างเอกสารและตารางที่นักศึกษาใช้ทุกครั้ง คือโปรแกรม Microsoft Word และโปรแกรมที่นักศึกษาใช้บ้างคือ Google Doc ร้อยละ 43.4 รองลงมาคือ Microsoft Word ร้อยละ 28.5 และ Libra Office ร้อยละ 25.5

ตารางที่ 16 พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ ด้านการใช้โปรแกรมสร้างงานนำเสนอ

โปรแกรม/เครื่องมือ	ความถี่ในการเลือกใช้โปรแกรมหรือเครื่องมือ									
	ใช้ทุกครั้ง		ใช้บ้าง		ไม่ใช้		ไม่เคยได้ยิน		ไม่ระบุ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
โปรแกรมสร้างงานนำเสนอ										
1.Microsoft Power Point	280	70.7	104	26.3	8	2.0	3	0.8	1	0.3
2.Google Slide	77	19.4	178	44.9	116	29.3	22	5.6	3	0.8
3.Macromedia Authorware	18	4.5	101	25.5	188	47.5	85	21.5	4	1.0
4. Prezi	15	3.8	87	22.0	186	47.0	103	26.0	5	1.3
5.Impress	15	3.8	87	22.0	186	47.0	103	26.0	5	1.3
6.Adobe	56	14.1	140	35.4	154	38.9	40	10.1	6	1.5

จากตารางที่ 16 พบว่า พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ ด้านการใช้โปรแกรมสร้างงานนำเสนอที่นักศึกษาใช้ทุกครั้ง คือโปรแกรม Microsoft Power Point ร้อยละ 70.7 และโปรแกรมที่นักศึกษาใช้บ้างคือ Google Slide ร้อยละ 44.9 รองลงมาคือ Adobe ร้อยละ 28. ร้อยละ 35.4

ตารางที่ 17 พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ ด้านการใช้โปรแกรมสร้างและตัดต่อภาพและสื่อ

โปรแกรม/เครื่องมือ	ความถี่ในการเลือกใช้โปรแกรมหรือเครื่องมือ									
	ใช้ทุกครั้ง		ใช้บ้าง		ไม่ใช้		ไม่เคยได้ยิน		ไม่ระบุ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
โปรแกรมสร้างและตัดต่อภาพและสื่อ										
1.Adobe Photoshop	126	31.8	167	42.2	84	21.2	17	4.3	2	0.5
2.Adode Lightroom	37	9.3	110	27.8	187	47.2	59	14.9	3	0.8
3.PhotoScape	84	21.2	192	48.5	94	23.7	22	5.6	4	1.0
4.Camera 360 PC	76	19.2	158	39.9	132	33.3	27	6.8	3	0.8
5.PixBuilder Studio	30	7.6	83	21.0	201	50.8	78	19.7	4	1.0
6.Sony Vegas	39	9.8	102	25.8	182	46.0	68	17.2	5	1.3
7.Adobe Premiere	33	8.3	99	25.0	184	46.5	70	17.7	10	2.5

จากตารางที่ 17 พบว่า พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ ด้านการใช้โปรแกรมสร้างและตัดต่อภาพและสื่อที่นักศึกษาใช้ทุกครั้ง คือโปรแกรม Adobe Photoshop ร้อยละ 31.8 โปรแกรม PhotoScape ร้อยละ 21.2 ส่วนโปรแกรมที่นักศึกษาใช้บ้างคือ Adobe Photoshop ร้อยละ 42.2 รองลงมาคือ PhotoScape ร้อยละ 48.5 และ Camera 360 PC ร้อยละ 39.9

ตารางที่ 18 พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ ด้านการประมวลสารสนเทศจากการศึกษาค้นคว้า

การประมวลสารสนเทศมาใช้งาน	Mean	S.D
1. เพื่อให้ได้คะแนนดี	3.41	0.551
2. เพื่อสอบผ่านวิชานั้น	3.39	0.579
3. เพื่อทำงานให้เสร็จ	3.44	0.573
4. ได้แสดงถึงควมมีมารยาทในงานวิชาการ	3.25	0.628
5. ได้คำตอบที่นำไปใส่ในรายงาน	3.34	0.589
6. ได้ปรับปรุงทักษะการเขียน	3.22	0.654
7. ได้ปรับปรุงทักษะการสืบค้น	3.27	0.637
8. ได้ปรับปรุงทักษะการวิเคราะห์	3.25	0.612
9. ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และการสร้างสรรค์งาน	3.36	0.628
10. ได้ทำให้คนรอบข้างประทับใจในความสามารถ	3.17	0.681
รวม	3.31	0.458

จากตารางที่ 18 ผลการศึกษาวัดจุดประสงค์ของการประมวลสารสนเทศ พบว่า นักศึกษาประมวลสารสนเทศจากการศึกษาค้นคว้ามามีการใช้งานเพื่อให้งานให้เสร็จมากที่สุด ถึง 3.44 รองลงมาคือเพื่อให้ได้คะแนนดี 3.41 และการประมวลสารสนเทศเพื่อทำให้คนรอบข้างประทับใจในความสามารถน้อยที่สุด คือ 3.17 ดังแสดงตารางที่ 23

4.3 ปัญหาและอุปสรรคในการรู้สารสนเทศ

การประมวลสารสนเทศมาใช้งาน นำเสนอผลการศึกษาโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3.1 ความยากง่ายในการทำกิจกรรมตามที่อาจารย์มอบหมาย ผลการศึกษาความยากง่ายในการทำกิจกรรมตามที่อาจารย์มอบหมาย พบว่า นักศึกษาเห็นว่าความยากในการทำกิจกรรม 3 อันดับแรก ดังแสดงตารางที่ 24 คือ

- (1) ความยากในการเริ่มต้นทำงานตามที่อาจารย์มอบหมายมากที่สุด ที่ 2.87
- (2) ความยากในการสร้างโครงเรื่องงานงาน ที่ 2.83
- (3) ความยากในการกำหนดหัวข้อ ที่ 2.82

ตารางที่ 19 ความยากง่ายในการทำกิจกรรมตามที่อาจารย์มอบหมาย

ความยากง่ายในการทำกิจกรรม	Mean	S.D
1. ยากในการเริ่มต้นทำงานตามที่อาจารย์มอบหมาย	2.87	0.724
2. ยากในการกำหนดหัวข้อ	2.82	0.719
3. ยากในการสร้างโครงเรื่องของงาน	2.83	0.732
4. ยากในการกำหนดคำค้น	2.72	0.792
5. ยากในการหาข้อมูลจากแหล่งสารสนเทศต่างๆ	2.74	0.769
6. ยากในการตัดสินใจในการใช้ข้อมูลจากแหล่งสารสนเทศต่างๆ	2.77	0.745
7. ยากในการค้นหาข้อมูลจากเว็บไซต์	2.63	0.836
8. ยากในการตัดสินใจในการใช้ข้อมูลจากเว็บไซต์	2.79	0.777
9. ยากที่ต้องอ่านเอกสารและความรู้ที่หามาได้	2.74	0.767
10. ยากในการประมวลและผนวกข้อมูลที่ได้จากการสืบค้น	2.81	0.697
11. ยากในการอ้างอิงที่มาของข้อมูล	2.72	0.791
12. ยากที่ต้องตัดสินใจว่าทำงานเสร็จแล้วหรือไม่	2.72	0.765
13. ยากที่ต้องรู้ว่าทำงานชิ้นนี้ดีหรือไม่	2.81	0.763
รวม	2.77	0.571

4.3.2 ปัญหา หรืออุปสรรคในการค้นหาข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากคำถามปลายเปิด ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอผลการศึกษาโดยใช้ค่าความถี่ จำนวน ร้อยละ ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาหรืออุปสรรคที่พบในการค้นหาข้อมูล สามารถสรุปเป็น 4 ประเด็น ดังรวบรวมและแสดงได้ในตารางที่ 20 ดังนี้

ตารางที่ 20 ปัญหา หรืออุปสรรคในการค้นหาข้อมูล

ปัญหา หรืออุปสรรคในการค้นหาข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
ด้านข้อมูลสารสนเทศ		
- ข้อมูลไม่ตรงตามความต้องการ	14	25.5
- ข้อมูลไม่หลากหลาย/ น้อยเกินไป	9	16.4
- ความน่าเชื่อถือของข้อมูล	13	23.6
- การแปลข้อมูลที่เป็นภาษาอังกฤษ	2	3.6
ด้านวิธีการ		
- การกำหนดหัวข้อ	1	1.8
- การเรียบเรียงข้อมูล	5	9.1
ด้านเครื่องมือ		
- อินเทอร์เน็ตช้า	3	5.5
- คอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอกับความต้องการ	2	3.6
- ไฟดับบ่อย	1	1.8
ด้านทีมงาน		
- ไม่ช่วยกันทำงานกลุ่ม	5	9.1
รวม	55	100.0

1. ด้านข้อมูลสารสนเทศ โดยปัญหาหลักในการค้นหาข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลไม่ตรงตามความต้องการ (ร้อยละ 25.5) ความน่าเชื่อถือของข้อมูล (ร้อยละ 23.6) ข้อมูลไม่หลากหลาย/ น้อยเกินไป (ร้อยละ 16.4) และข้อมูลที่มีอยู่เป็นภาษาอังกฤษส่งผลให้ต้องแปลความหมายก่อนที่จะนำมาใช้งาน (ร้อยละ 3.6)

2. ด้านวิธีการ ประกอบด้วย ปัญหาการเรียบเรียงข้อมูล (ร้อยละ 9.1) และ การกำหนดหัวข้อ (ร้อยละ 1.8)

3. ด้านเครื่องมือ ประกอบด้วยปัญหาอินเทอร์เน็ตล่าช้า (ร้อยละ 5.5) คอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอต่อความต้องการ (ร้อยละ 3.6) และไฟดับบ่อย (ร้อยละ 1.8)

4. ด้านทีมงาน ประสบปัญหาความร่วมมือกันจัดการทำงานร่วมกับทีม (ร้อยละ 9.1)

4.4 การทดสอบสมมติฐาน

เปรียบเทียบพฤติกรรมการรู้สารสนเทศ จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล

การศึกษาพฤติกรรมการรู้สารสนเทศ จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล คือ การศึกษาความแตกต่างของพฤติกรรมการรู้สารสนเทศตามคุณสมบัติลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ ชั้นปี การศึกษา สาขาวิชาที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน(ผลการเรียนเฉลี่ย) สามารถจำแนกได้ดังนี้

4.4.1 เพศกับพฤติกรรมการรู้สารสนเทศ

การศึกษาข้อมูลเพศในเบื้องต้น พบว่า เพศหญิงมีพฤติกรรมการรู้สารสนเทศน้อยกว่าเพศชายเล็กน้อย กล่าวคือ เพศหญิงมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ 3.133 ในขณะที่เพศชายมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ 3.144 (หญิง 3.133 < ชาย 3.144) โดยเพศหญิงและเพศชายให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการรู้สารสนเทศ ด้านการกำหนดหัวข้อและขอบเขตก่อนการสืบค้นมากที่สุด ที่ 3.233 และ 3.203 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศหญิงและเพศชาย เรื่องพฤติกรรมการรู้สารสนเทศ โดยการวิเคราะห์ด้วยสถิติ t-test ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า เพศหญิงและเพศชาย ไม่มีความแตกต่างกันในพฤติกรรมการรู้สารสนเทศ ทั้งในภาพรวม และรายด้าน ดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 การทดสอบเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการรู้สารสนเทศ จำแนกตามเพศ

พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ	พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ				t	Sig.
	หญิง (n = 258)		ชาย (n = 128)			
	Mean	S.D	Mean	S.D		
ด้านการกำหนดหัวข้อและขอบเขต	3.233	0.536	3.203	0.466	0.530	0.597
ด้านการใช้แหล่งสารสนเทศ	2.959	0.416	3.013	0.399	-1.205	0.229
ด้านการจัดระบบเอกสาร	3.174	0.536	3.175	0.488	-0.014	0.989
ด้านการประเมินแหล่งสารสนเทศ	3.135	0.445	3.123	0.401	0.239	0.811
ด้านการประมวลผลการศึกษา	3.134	0.536	3.193	0.477	-1.064	0.288
ด้านการอ้างอิงและทำรายการบรรณานุกรม	3.165	0.615	3.157	0.503	0.133	0.894
พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ	3.133	0.388	3.144	0.347	-0.284	0.777

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05, ** ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ดังนั้น ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า เพศที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการรู้สารสนเทศที่แตกต่างกัน ผลการศึกษา ไม่สนับสนุนสมมติฐาน ที่ได้ตั้งไว้ โดยไม่พบความแตกต่างกันของเพศกับพฤติกรรมการรู้สารสนเทศ

4.4.2 ปีการศึกษา กับ พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ

การศึกษาข้อมูลชั้นปีการศึกษาในเบื้องต้น พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 – 2 มีพฤติกรรมการรู้สารสนเทศมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 3 – 4 เล็กน้อย กล่าวคือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 – 2 มีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ 3.139 ในขณะที่นักศึกษาชั้นปีที่ 3 – 4 มีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ 3.113 (นักศึกษาชั้นปีที่ 1 – 2 = 3.139 < นักศึกษาชั้นปีที่ 3 – 4 = 3.113) โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 1-2 และนักศึกษาชั้นปีที่ 3-4 ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการรู้สารสนเทศ ด้านการกำหนดหัวข้อและขอบเขตก่อนการสืบค้นมากที่สุด ที่ 3.221 และ 3.214 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างนักศึกษาชั้นปีที่ 1 – 2 และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 – 4 เรื่องพฤติกรรมการรู้สารสนเทศ โดยการวิเคราะห์ด้วยสถิติ t-test ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 – 2 และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 – 4 ไม่มีความแตกต่าง กันในพฤติกรรมการรู้สารสนเทศ ทั้งในภาพรวม และรายด้าน ดังตารางที่ 22

ดังนั้น ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ปีการศึกษาที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการรู้สารสนเทศที่แตกต่างกัน ผลการศึกษา ไม่สนับสนุนสมมติฐาน ที่ได้ตั้งไว้ โดยไม่พบความแตกต่างกันของปีการศึกษา กับพฤติกรรมการรู้สารสนเทศ

ตารางที่ 22 การทดสอบเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการรู้สารสนเทศ จำแนกตามชั้นปีการศึกษา

พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ	พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ				t	Sig.
	ชั้นปีที่ 1-2 (n = 230)		ชั้นปีที่ 3-4 (n = 162)			
	Mean	S.D	Mean	S.D		
ด้านการกำหนดหัวข้อและขอบเขต	3.221	0.531	3.214	0.492	0.133	0.894
ด้านการใช้แหล่งสารสนเทศ	2.969	0.423	2.971	0.385	-0.040	0.968
ด้านการจัดระบบเอกสาร	3.190	0.553	3.127	0.473	1.200	0.231
ด้านการประเมินแหล่งสารสนเทศ	3.149	0.435	3.086	0.425	1.409	0.160
ด้านการประมวลผลการศึกษา	3.132	0.529	3.172	0.502	-0.755	0.450
ด้านการอ้างอิงและทำรายการบรรณานุกรม	3.177	0.579	3.111	0.582	1.104	0.270
พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ	3.139	0.390	3.113	0.353	0.676	.500

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05, ** ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

4.4.3 กลุ่มวิชาที่ศึกษากับพฤติกรรมการรับรู้สารสนเทศ

การวิเคราะห์กลุ่มวิชาที่ศึกษาในเบื้องต้น พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ อันประกอบด้วย คณะศิลปศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ และคณะนิติศาสตร์ มีพฤติกรรมการรับรู้สารสนเทศมากที่สุด คือ 3.162 และนักศึกษากลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีพฤติกรรมการรับรู้สารสนเทศน้อยลงมาตามลำดับ (นักศึกษากลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ 3.162 > นักศึกษากลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ 3.148 > นักศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 3.057))

โดยนักศึกษากลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการรับรู้สารสนเทศ ด้านการจัดระบบเอกสารระหว่างการสืบค้นข้อมูลมากที่สุด ที่ 3.226 ในขณะที่นักศึกษากลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ และนักศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการรับรู้สารสนเทศ ด้านการกำหนดหัวข้อและขอบเขตก่อนการสืบค้นมากที่สุด ที่ 3.255 และ 3.163 ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มสาขาวิชาและพฤติกรรมการรับรู้สารสนเทศ ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ One-Way ANOVA ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ไม่พบความแตกต่าง ระหว่างกลุ่มวิชาของนักศึกษา กับพฤติกรรมการรับรู้สารสนเทศในภาพรวม หากแต่เมื่อทำการศึกษารายด้าน พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มวิชาของนักศึกษา กับพฤติกรรมการรับรู้สารสนเทศในด้านการจัดระบบเอกสารระหว่างการสืบค้นข้อมูล ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ดังตารางที่ 23

ดังนั้น ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า กลุ่มวิชาการศึกษาที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการรับรู้สารสนเทศที่แตกต่างกัน ผลการศึกษา ไม่สนับสนุนสมมติฐาน ที่ได้ตั้งไว้ โดยไม่พบความแตกต่างกันของกลุ่มวิชาการศึกษา กับพฤติกรรมการรับรู้สารสนเทศ

ตารางที่ 23 การทดสอบเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการรู้สารสนเทศ จำแนกตามกลุ่มวิชาที่ศึกษา

พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ	กลุ่มวิชาที่ศึกษา						F	Sig.
	กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ (n = 116)		กลุ่มวิชา สังคมศาสตร์ (n = 182)		กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี (n = 98)			
	Mean	S.D	Mean	S.D	Mean	S.D		
ด้านการกำหนดหัวข้อและขอบเขต	3.209	0.546	3.255	0.525	3.163	0.446	1.344	0.205
ด้านการใช้แหล่งสารสนเทศ	2.991	0.428	2.989	0.412	2.919	0.379	0.905	0.656
ด้านการจัดระบบเอกสาร	3.226	0.569	3.159	0.508	3.096	0.479	2.131	0.012*
ด้านการประเมินแหล่งสารสนเทศ	3.152	0.436	3.139	0.437	3.076	0.416	1.396	0.072
ด้านการประมวลผลการศึกษา	3.183	0.521	3.199	0.507	3.023	0.515	1.639	0.102
ด้านการอ้างอิงและทำรายการ บรรณานุกรม	3.162	0.599	3.159	3.148	3.063	0.604	1.354	0.186
พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ	3.162	0.405	3.148	0.368	3.057	0.344	0.986	.544

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05, ** ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

4.4.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษากับพฤติกรรมการรู้สารสนเทศ

การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในเบื้องต้น พบว่า มีนักศึกษาที่ไม่ระบุผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาจำนวน 11 คน ดังนั้นจึงทำให้ไม่สามารถทำการวิเคราะห์ผลของกลุ่มดังกล่าวได้ สำหรับนักศึกษาที่มีผลการเรียนเฉลี่ยมากกว่า 3.01 มีพฤติกรรมการรู้สารสนเทศมากที่สุด คือ 3.176 และนักศึกษาที่มีผลการเรียนเฉลี่ยน้อยกว่า 2.00 และ ผลการเรียนเฉลี่ยระหว่าง 2.01 – 3.00 จะมีพฤติกรรมการรู้สารสนเทศน้อยลงมาตามลำดับ (นักศึกษาที่มีผลการเรียนเฉลี่ยมากกว่า 3.01 คือ 3.176 > นักศึกษาที่มีผลการเรียนเฉลี่ยน้อยกว่า 2.00 คือ 3.141 > นักศึกษาที่มีผลการเรียนเฉลี่ยระหว่าง 2.01 – 3.00 คือ 3.106)) โดยนักศึกษามีผลการเรียนเฉลี่ยทุกกลุ่ม ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการรู้สารสนเทศ ด้านการกำหนดหัวข้อและขอบเขตก่อนการสืบค้นมากที่สุด ที่ 3.207 3.177 และ 3.294 ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและพฤติกรรมการรู้สารสนเทศ ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ One-Way ANOVA ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ไม่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มวิชาของนักศึกษา กับพฤติกรรมการรู้สารสนเทศในภาพรวม และรายด้าน ดังตารางที่ 24

ดังนั้น ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการรู้สารสนเทศที่แตกต่างกัน ผลการศึกษา ไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยไม่พบความแตกต่างกันของผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษากับพฤติกรรมการรู้สารสนเทศ

ตารางที่ 24 การทดสอบเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการรู้สารสนเทศ จำแนกผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ	ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา						F	Sig.
	ต่ำกว่า 2.00 (n = 41)		2.01 – 3.00 (n = 201)		มากกว่า 3.01 (n = 143)			
	Mean	S.D	Mean	S.D	Mean	S.D		
ด้านการกำหนดหัวข้อและขอบเขต	3.207	0.503	3.177	0.505	3.294	0.525	2.203	0.112
ด้านการใช้แหล่งสารสนเทศ	2.994	0.322	2.994	0.428	2.946	0.404	0.613	0.542
ด้านการจัดระบบเอกสาร	3.205	0.456	3.111	0.513	3.248	0.539	2.994	0.051
ด้านการประเมินแหล่งสารสนเทศ	3.149	0.362	3.099	0.432	3.169	0.443	1.162	0.314
ด้านการประมวลผลการศึกษา	3.100	0.476	3.129	0.521	3.201	0.524	1.045	0.353
ด้านการอ้างอิงและทำรายการบรรณานุกรม	3.200	0.504	3.126	0.573	3.203	0.608	0.819	0.441
พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ	3.141	0.320	3.106	0.382	3.176	0.377	1.513	0.222

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05, ** ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

4.4.5 ความสัมพันธ์ของพฤติกรรมกรรผู้สารสนเทศกับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

การศึกษาความสัมพันธ์ของพฤติกรรมกรรผู้สารสนเทศกับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ด้วยสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) เพื่อวัดค่าความสัมพันธ์เชิงเส้นระหว่างตัวแปร แต่ไม่มีการกำหนดว่าตัวแปรใดเป็นตัวแปรอิสระ หรือตัวแปรใดเป็นตัวแปรตาม (กัลยา วาณิชย์บัญชา, 2550)

ผลการศึกษาการทดสอบความสัมพันธ์ด้วยสถิติ Correlation ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ไม่พบความสัมพันธ์ของพฤติกรรมกรรผู้สารสนเทศกับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ดังแสดงตารางที่ 25

ตารางที่ 25 ความสัมพันธ์ของพฤติกรรมกรรผู้สารสนเทศกับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

พฤติกรรมกรรผู้สารสนเทศ	ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา	
	Pearson Correlation	Sig
ด้านการกำหนดหัวข้อและขอบเขต	0.085	0.096
ด้านการใช้แหล่งสารสนเทศ	0.050	0.328
ด้านการจัดระบบเอกสาร	0.075	0.143
ด้านการประเมินแหล่งสารสนเทศ	0.046	0.373
ด้านการประมวลผลการศึกษา	0.071	0.163
ด้านการอ้างอิงและทำรายการบรรณานุกรม	0.030	0.556
พฤติกรรมกรรผู้สารสนเทศ	0.062	0.228

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05, ** ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

บทที่ 5

บทสรุป อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

การวิจัยครั้งนี้มีเพื่อศึกษาพฤติกรรมการรับรู้สารสนเทศเพื่อการศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมสารสนเทศจำแนกตามกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และหาความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการรับรู้สารสนเทศกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พร้อมทั้งศึกษาอุปสรรคในการรับรู้สารสนเทศ

ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัยประกอบด้วย

1) ตัวแปรต้น คือ ปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษา ได้แก่ เพศ ภูมิภาค ชนปีที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และงานที่ได้รับมอบหมายในแต่ละภาคการศึกษา

2) ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการรับรู้สารสนเทศ ได้แก่ ด้านการกำหนดหัวข้อและขอบเขตของงาน ด้านการใช้แหล่งสารสนเทศ ด้านการจัดระบบเอกสารระหว่างการสืบค้นข้อมูล การประเมินแหล่งสารสนเทศ การประมวลผลการศึกษาค้นคว้าในแต่ละกิจกรรม และด้านการอ้างอิงและการทำรายการบรรณานุกรม

งานวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยเก็บข้อมูลกับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2558 จำนวน 10,205 คน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยสุ่มมาจากประชากรโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามคณะวิชา และระดับชั้นปีตามสัดส่วน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 385 คน ตามจำนวนชั้นต่ำที่กำหนดไว้ตามสูตรการคำนวณของทาโร ยามาเน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสำรวจพฤติกรรมการรับรู้สารสนเทศเพื่อการศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ซึ่งผู้วิจัยปรับจากแบบสอบถามพฤติกรรมการรับรู้สารสนเทศของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่แปลมาจากแบบสอบถาม (PIL Survey Instrument) ตามโครงการการรับรู้สารสนเทศ(Project Information Literacy) ของมหาวิทยาลัยวอชิงตัน และมาตรฐานการรับรู้สารสนเทศในระดับอุดมศึกษา ของสมาคมห้องสมุดมหาวิทยาลัยและการวิจัยแห่งสหรัฐอเมริกา (Association of College & Research Library—ACRL)

การเก็บข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามและรวบรวมข้อมูล จำนวน 420 ชุด ได้รับแบบสอบถามกลับมา 410 ชุด เป็นแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ จำนวน 14 ชุด ดังนั้น จึงเหลือ แบบสอบถาม 396 ชุด ซึ่งมากกว่าจำนวนขั้นต่ำที่กำหนดไว้ 385 คน จึงทำการวิเคราะห์ตามจำนวนแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งหมด 396 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาได้แก่การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการทดสอบสมมติฐานโดยการเปรียบเทียบและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ใช้สถิติ T-Test , F-Test, One Way Anova , Chi-square และ สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย พบว่า

5.1.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาเพศหญิง (ร้อยละ 65.2) ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1,2 (ร้อยละ 58.1) ในด้านกลุ่มวิชาพบว่าจากกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์มากที่สุด (ร้อยละ 46) และระดับผลการเรียนเฉลี่ยสะสมอยู่ระหว่าง 2.01-3.00 มากที่สุด (ร้อยละ 50.8)

สำหรับปัจจัยด้านงานที่ได้รับมอบหมายนั้น ส่วนใหญ่นักศึกษาได้รับมอบหมายมากที่สุด 5 อันดับแรกคือ แบบฝึกหัด (ร้อยละ 72.7) การเล่นเกม (ร้อยละ 70.7) การนำเสนอด้วยสื่อ (ร้อยละ 54.0) รายงานวิชาการ (ร้อยละ 50.3) และโครงการ (ร้อยละ 44.9) ตามลำดับ

เมื่อวิเคราะห์แยกตามกลุ่มสาขาวิชา ปรากฏผลดังนี้

ประเภทงานที่นักศึกษากลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ได้รับมอบหมาย 3 ลำดับแรก คือ การเล่นเกม (ร้อยละ 82.8) แบบฝึกหัด (ร้อยละ 70.7) และโครงการ (ร้อยละ 53.4)

ประเภทงานที่นักศึกษากลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ ได้รับมอบหมาย 3 ลำดับแรก คือ แบบฝึกหัด (ร้อยละ 77.5) การเล่นเกม (ร้อยละ 74.7) และการนำเสนอด้วยสื่อ (ร้อยละ 61.0)

ประเภทงานที่นักศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้รับมอบหมาย 3 ลำดับแรก คือ แบบฝึกหัด (ร้อยละ 66.3) รายงานวิชาการ (ร้อยละ 52.0) และการเล่นเกม (ร้อยละ 49.0)

5.1.2 พฤติกรรมการรู้สารสนเทศเพื่อการศึกษา

พฤติกรรมการรู้สารสนเทศค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ยที่ 3.129 และส่วนเบี่ยงเบน 0.375 พบว่า นักศึกษามีการกำหนดหัวข้อและขอบเขตก่อนการสืบค้น เป็นอันดับแรก รองลงมาการจัดระบบเอกสารระหว่างการสืบค้นข้อมูล โดยมีการใช้แหล่งสารสนเทศที่หลากหลาย เป็นอันดับสุดท้าย

เมื่อวิเคราะห์แยกตามพฤติกรรมแต่ละด้าน ปรากฏผลดังนี้

5.1.2.1 ด้านการกำหนดหัวข้อและขอบเขต

พฤติกรรมที่นักศึกษาทำทุกครั้งคือ การกำหนดโครงเรื่อง (ร้อยละ 40.7) และการกำหนดคำสำคัญ (ร้อยละ 33.3)

พฤติกรรมที่นักศึกษาทำบ่อยคือ การกำหนดเป้าหมาย (ร้อยละ 57.1) และ การกำหนดวัตถุประสงค์ (ร้อยละ 56.1)

5.1.2.2 ด้านแหล่งข้อมูลสารสนเทศที่หลากหลาย

พฤติกรรมที่นักศึกษาทำทุกครั้งคือ สอบถามเพื่อนที่เรียน (ร้อยละ 50.5) และ สอบถามเพื่อน/ครอบครัว (ร้อยละ 25.5)

พฤติกรรมที่นักศึกษาทำบ่อยคือ สอบถามอาจารย์ผู้สอน (ร้อยละ 58.1) และ เข้าใช้ห้องสมุดหรือศูนย์สารสนเทศ (ร้อยละ 52)

5.1.2.3 ด้านการใช้แหล่งข้อมูลสารสนเทศที่หลากหลาย

แหล่งสารสนเทศทั่วไป ที่นักศึกษาใช้ทุกครั้ง คือ สอบถามเพื่อนที่เรียน (ร้อยละ 50.5) และ สอบถามเพื่อน/ครอบครัว (ร้อยละ 25.5)

แหล่งสารสนเทศทั่วไป ที่นักศึกษาใช้บ่อย คือ สอบถามอาจารย์ผู้สอน (ร้อยละ 58.1) และ เข้าใช้ห้องสมุดหรือศูนย์สารสนเทศ (ร้อยละ 52)

แหล่งสารสนเทศดิจิทัลที่นักศึกษาใช้ทุกครั้ง คือ สืบค้นผ่านโปรแกรมการค้นหา (ร้อยละ 63.9) และหาข้อมูลผ่าน YouTube, Dailymotion (ร้อยละ 40.9)

แหล่งสารสนเทศดิจิทัลที่นักศึกษาใช้บ่อย คือ เว็บไซต์ของหน่วยงานราชการ (ร้อยละ 51) เว็บไซต์ขององค์กรธุรกิจ ห้างร้าน บริษัท และเว็บไซต์ส่วนบุคคล (ร้อยละ 49.7) เท่ากัน

5.1.2.4 ด้านการจัดระบบเอกสาร

พฤติกรรมที่นักศึกษาทำทุกครั้ง คือ มีการตั้งชื่อไฟล์ตามการใช้งาน (ร้อยละ 44.9) และมีการสร้างโฟลเดอร์สำหรับแต่ละงาน (ร้อยละ 38.1)

พฤติกรรมที่นักศึกษาทำบ่อยคือการจดที่มาของข้อมูล (ร้อยละ 55.8) และการจดโน้ตย่อสรุปการค้นคว้า ร้อยละ 53.5

5.1.2.5 ด้านการประเมินแหล่งสารสนเทศ

การประเมินแหล่งสารสนเทศทั่วไปที่นักศึกษาประเมินทุกครั้ง คือ แหล่งสารสนเทศที่ใช้ทันสมัยงาน (ร้อยละ 32.3) และสาระสำคัญที่ได้จากแหล่งข้อมูล (ร้อยละ 26.3)

การประเมินแหล่งสารสนเทศทั่วไปที่นักศึกษาทำบ่อยคือ แหล่งสารสนเทศมีความน่าเชื่อถือ และ แหล่งสารสนเทศมีการอ้างอิงที่น่าเชื่อถือ (ร้อยละ 64.4) เท่ากัน

การประเมินแหล่งสารสนเทศดิจิทัลที่นักศึกษาประเมินทุกครั้ง คือ เว็บไซต์มีความทันสมัย (ร้อยละ 28.8) และ เนื้อหาเว็บไซต์มีการอ้างอิงข้อมูล (ร้อยละ 25.5)

การประเมินแหล่งสารสนเทศดิจิทัลที่นักศึกษาทำบ่อยคือ ผู้ให้ข้อมูลของเว็บไซต์มีความน่าเชื่อถือ (ร้อยละ 63.4) เนื้อหาของเว็บไซต์มีความหลากหลาย (ร้อยละ 59.6) เว็บไซต์เป็นที่น่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับ และ เนื้อหาในเว็บไซต์ไม่หมิ่นเหม่ต่อหลักศีลธรรม (ร้อยละ 59.1) เท่ากัน

5.1.2.6 ด้านการประมวลผลการศึกษาค้นคว้า

การประมวลผลการศึกษาค้นคว้า ที่นักศึกษาทำทุกครั้ง คือ การเรียบเรียงข้อมูลตามโครงเรื่อง (ร้อยละ 32.1) และ สรุปประเด็นที่สืบค้นได้ด้วยตนเอง (ร้อยละ 31.3)

การประมวลผลการศึกษาค้นคว้า นักศึกษาทำบ่อยคือ การนำความรู้ที่ตนเองมีใส่ลงไปในงาน (ร้อยละ 55.6) การประมวลนักศึกษาไม่ค่อยทำคือ สรุปประเด็นที่สืบค้นด้วยตนเอง (ร้อยละ 56.8)

5.1.2.7 ด้านการอ้างอิงและการทำรายการบรรณานุกรม

การอ้างอิงและการทำรายการ ที่นักศึกษาทำทุกครั้ง คือ การอ้างอิงที่มาของข้อมูล (ร้อยละ 38.9) และ การทำรายการบรรณานุกรม (ร้อยละ 33.1)

การอ้างอิงและการทำรายการที่นักศึกษาทำบ่อย คือ การอ้างอิงที่มาของภาพและตาราง (ร้อยละ 49.7) และ การอ้างอิงถึงข้อมูลที่ผู้อื่นกล่าวไว้ด้วย เครื่องหมายัญประกาศ (ร้อยละ 49.2)

5.1.2.8 ด้านการใช้โปรแกรมหรือเครื่องมือในการประมวลผลสารสนเทศ

โปรแกรมการสร้างเอกสารและตารางที่นักศึกษาใช้ทุกครั้ง คือโปรแกรม Microsoft Word (ร้อยละ 67.4) และ Google Doc (ร้อยละ 19.4)

โปรแกรมการสร้างเอกสารและตารางที่นักศึกษาใช้บ้างคือ Google Doc (ร้อยละ 43.4) รองลงมาคือ Microsoft Word (ร้อยละ 28.5)

โปรแกรมสร้างงานนำเสนอที่นักศึกษาใช้ทุกครั้ง คือโปรแกรม Microsoft Power Point (ร้อยละ 70.7) และ Google Slide (ร้อยละ 19.4)

โปรแกรมสร้างงานนำเสนอที่นักศึกษาใช้บ้างคือ Google Slide (ร้อยละ 44.9) รองลงมาคือ Adobe (ร้อยละ 28.)

โปรแกรมสร้างและตัดต่อภาพและสื่อที่นักศึกษาใช้ทุกครั้ง คือโปรแกรม Adobe Photoshop (ร้อยละ 31.8) โปรแกรม PhotoScape (ร้อยละ 21.2)

โปรแกรมสร้างและตัดต่อภาพและสื่อที่นักศึกษาใช้บ้างคือ Adobe Photoshop ร้อยละ 42.2 รองลงมาคือ PhotoScape ร้อยละ 48.5 และ Camera 360 PC ร้อยละ 39.9

5.1.2.9 ด้านการประมวลผลสารสนเทศจากการศึกษาค้นคว้ามาใช้ในงาน

นักศึกษาประมวลผลสารสนเทศจากการศึกษาค้นคว้ามาใช้งานเพื่อให้ทำงานให้เสร็จมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย ถึง 3.44 รองลงมาคือเพื่อให้ได้คะแนนดีมีค่าเฉลี่ย 3.41

5.1.3 ปัญหาและอุปสรรคในการรู้สารสนเทศ

5.1.3.1 ด้านความยากง่ายในการทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย

นักศึกษาเห็นว่าความยากในการทำกิจกรรม คือ ความยากในการเริ่มต้นทำงาน ตามที่อาจารย์มอบหมายมากที่สุด ที่ค่าเฉลี่ย 2.87 ความยากในการสร้างโครงเรื่องงาน ที่ค่าเฉลี่ย 2.83 และ ความยากในการกำหนดหัวข้อ ที่ค่าเฉลี่ย 2.82

5.1.3.2 ด้านปัญหา หรืออุปสรรคในการค้นหาข้อมูล

นักศึกษาพบปัญหาหลักในการค้นหาข้อมูล คือ ข้อมูลไม่ตรงตามความต้องการ (ร้อยละ 25.5) ความน่าเชื่อถือของข้อมูล (ร้อยละ 23.6) และ ข้อมูลไม่หลากหลาย/น้อยเกินไป (ร้อยละ 16.4)

5.1.4 การทดสอบสมมติฐาน

ผู้วิจัยได้ทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการรู้สารสนเทศแต่ละด้านจำแนกตามตัวแปรอิสระได้แก่ เพศ ชั้นปี กลุ่มสาขาวิชา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Analysis) คือ การเปรียบเทียบพฤติกรรมการรู้สารสนเทศเพื่อการศึกษา ตามความแตกต่างระหว่างกลุ่มของลักษณะส่วนบุคคล โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ T-Test , One Way ANOVA , Chi-square และ สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) เพื่อวัดค่าความสัมพันธ์เชิงเส้นระหว่างตัวแปร สรุปได้ดังนี้

5.1.4.1 เพศหญิงมีพฤติกรรมการรู้สารสนเทศน้อยกว่าเพศชายเล็กน้อย กล่าวคือ เพศหญิงมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ 3.133 ในขณะที่เพศชายมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ 3.144 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศหญิงและเพศชาย จึงไม่มีความแตกต่างกันในพฤติกรรมการรู้สารสนเทศ ทั้งในภาพรวม และรายด้าน

ดังนั้น สมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า เพศที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการรู้สารสนเทศที่แตกต่างกัน ผลการศึกษาไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ โดยไม่พบความแตกต่างของเพศกับพฤติกรรมการรู้สารสนเทศ

5.1.4.2 นักศึกษาชั้นปีที่ 1 – 2 มีพฤติกรรมการรู้สารสนเทศมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 3 – 4 เล็กน้อย กล่าวคือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 – 2 มีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ 3.139 ในขณะที่ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 – 4 มีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ 3.113

ดังนั้นตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ปีการศึกษาที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการรู้สารสนเทศที่แตกต่างกัน ผลการศึกษาไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ โดยไม่พบความแตกต่างของปีการศึกษากับพฤติกรรมการรู้สารสนเทศ

5.1.4.3 นักศึกษาที่ศึกษาในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ มีพฤติกรรมการรู้สารสนเทศมากที่สุด คือ 3.162 และนักศึกษากลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีพฤติกรรมการรู้สารสนเทศน้อยลงมาตามลำดับ (นักศึกษากลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ 3.162 > นักศึกษากลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ 3.148 > นักศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 3.057))

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มสาขาวิชาและพฤติกรรมการรู้สารสนเทศ ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ One-Way ANOVA ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ไม่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มวิชาของนักศึกษา กับพฤติกรรมการรู้สารสนเทศในภาพรวม หากแต่เมื่อ

ทำการศึกษารายด้าน พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มวิชาของนักศึกษา กับพฤติกรรมการรู้
สารสนเทศในด้านการจัดระบบเอกสารระหว่างการสืบค้นข้อมูลที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ดังนั้น ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า กลุ่มวิชาการศึกษาที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการรู้
สารสนเทศที่แตกต่างกัน ผลการศึกษาไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยไม่พบความแตกต่าง
กันของกลุ่มวิชาการศึกษา กับพฤติกรรมการรู้สารสนเทศ

5.1.4.4 นักศึกษาที่มีผลการเรียนเฉลี่ยมากกว่า 3.01 มีพฤติกรรมการรู้สารสนเทศ
มากที่สุด คือ 3.176 และนักศึกษาที่มีผลการเรียนเฉลี่ยน้อยกว่า 2.00 และ ผลการเรียนเฉลี่ย
ระหว่าง 2.01 – 3.00 จะมีพฤติกรรมการรับรู้สารสนเทศน้อยลงตามลำดับ

แต่เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและพฤติกรรม
การรู้สารสนเทศไม่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มวิชาของนักศึกษา กับพฤติกรรมการรู้สารสนเทศใน
ภาพรวม และรายด้าน ดังนั้น ผลการศึกษาไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยไม่พบความ
แตกต่างกันของผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา กับพฤติกรรมการรู้สารสนเทศ

5.1.4.5 ความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการรู้สารสนเทศกับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา
ผลการศึกษาการทดสอบความสัมพันธ์ด้วยสถิติ Correlation ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ไม่พบ
ความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการรู้สารสนเทศกับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

สรุปการทดสอบสมมติฐาน “เพศ ระดับชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่ม
สาขาวิชาที่เรียนที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการรู้สารสนเทศที่แตกต่างกัน” ผลการทดสอบไม่
สนับสนุนสมมติฐานที่วางไว้ โดยการทดสอบ ไม่พบความแตกต่างของคุณลักษณะส่วนบุคคล อัน
ประกอบด้วย เพศ ระดับชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาขาวิชาที่เรียนกับพฤติกรรมการรู้
สารสนเทศ

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยแบ่งหัวข้อการอภิปรายผลเป็น 2 ด้านคือ พฤติกรรมการรู้สารสนเทศเพื่อการศึกษาของนักศึกษา และปัญหาที่พบในการค้นคว้าสารสนเทศเพื่อทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย ตามสมมติฐานที่ได้รับการปฏิเสธ ดังต่อไปนี้

5.2.1 พฤติกรรมการรู้สารสนเทศเพื่อการศึกษาของนักศึกษา

จากผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมการรู้สารสนเทศเพื่อการศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ซึ่งต่างจากการศึกษาของจารุณี สุบินะเจริญ และนัดดาวดี นุ่มนาค (2552) ที่พบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีความสามารถด้านการรู้สารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปีที่ทำวิจัยต่างกัน 6-7 ปี ซึ่งเทคโนโลยีเพื่อการค้นคว้าสารสนเทศและประเด็นการรู้สารสนเทศมีการกล่าวถึงมากขึ้น ทำให้นักศึกษารุ่นใหม่มีความรู้ความเข้าใจในการแสวงหาและการคัดสรรสารสนเทศที่ดีขึ้น อย่างไรก็ตามในการเรียนวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตมีวิชาบังคับที่ว่าด้วยการรู้สารสนเทศ สำหรับนักศึกษาชั้นปี 1 ต่างจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ซึ่งเป็นวิชาเลือก ทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาจึงอาจไม่เท่ากัน

วัตถุประสงค์ของการประมวลสารสนเทศของนักศึกษาคือ เพื่อให้งานสำเร็จและเพื่อให้ได้คะแนนที่ดี โดยความยากในการทำกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมาย คือ การเริ่มต้นทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย และการจัดทำโครงเรื่องพร้อมกำหนดหัวข้อให้ชัดเจน ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยพฤติกรรมการรู้สารสนเทศในประเทศไทย ของ กันยารัตน์ เควียเช่น, ชลภัสส์ วงษ์ประเสริฐ, มาลี กาบมาลา, สมาน ลอยฟ้า, สมเพ็ชร จุลลุดดีและ เพ็ญพันธ์ เพชรศร ที่พบว่าวิธีการที่นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้บ่อย คือ การวางแผนการค้นคว้าทั้งหมดไว้เป็นแนวทางในการดำเนินงานที่ได้รับ

สิ่งที่นักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่ายาก คือ การกำหนดหัวข้อ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของโครงการต้นแบบคือโครงการการรู้สารสนเทศของ School of information มหาวิทยาลัยวอชิงตัน (2010) ที่ผลการศึกษาพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ประสบกับความยากในการเริ่มต้นและกำหนดขอบเขตของงานตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้สอนครั้งหนึ่งของผู้ตอบแบบสอบถาม ไม่สามารถสรุปและบอกได้ว่างานของตนเองดีพอหรือไม่ อาจกล่าวสรุปได้ว่า นักศึกษาในระดับปริญญาตรีส่วนใหญ่จะเกิดความไม่มั่นใจเมื่อได้รับมอบหมายงาน และเมื่องานเสร็จก็ยังมี ความไม่แน่ใจว่าจะดีเพียงพอหรือไม่จากอาจารย์ผู้สอน และจะเกิดความมั่นใจและเข้าใจก็ต่อเมื่อเห็นผลคะแนนว่าดีหรือไม่

แหล่งสารสนเทศทั่วไปที่ใช้บ่อย คือ อาจารย์ผู้สอนและเพื่อน ส่วนแหล่งสารสนเทศดิจิทัล คือ การค้นคว้าสารสนเทศผ่านโปรแกรมการค้นหา อาทิ Google, Yahoo หรือ YouTube สอดคล้องกับการศึกษา ของ Costantino (2003) ภาพรวมการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัย Alliant International ที่พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูล ซึ่งเหตุผลก็เป็นไปตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่การค้นหาข้อมูลสารสนเทศผ่านเว็บเสิร์จเอนจินในปัจจุบันเป็นเรื่องที่ง่ายและรวดเร็ว

นักศึกษาประมวลผลสารสนเทศโดยใช้โปรแกรมของ Microsoft Office เป็นหลัก อย่างไรก็ตาม นักศึกษาได้เริ่มใช้โปรแกรมของ Google บ้าง มากขึ้นกว่า 30 % ไม่ว่าจะเป็น Google หรือ Google Slide สอดคล้องกับผลวิจัยที่นักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตที่มีการรู้สารสนเทศในระดับสูง เนื่องจากการรู้สารสนเทศมีความสอดคล้องกับการใช้โปรแกรมประยุกต์ต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อมีโปรแกรมที่มีความเหมาะสมกับสภาพการทำงานที่ทางมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตได้นำเอาโปรแกรมอเนกประสงค์ต่างๆ และระบบการทำงานของ Google เพื่อสถานศึกษาเข้ามาใช้ได้ประมาณ 2 ปี (2557) และนักศึกษาสามารถใช้ประโยชน์และนำมาปรับใช้ได้มากขึ้นเรื่อยๆ จึงเป็นลักษณะของการรู้สารสนเทศและแนวโน้มที่ดีในอนาคต

มุมมองด้านมารยาทในงานวิชาการและเข้าใจในประเด็นด้านเศรษฐกิจ กฎหมาย และสังคมที่แวดล้อมสารสนเทศรวมทั้งผลที่เกิดจากการใช้สารสนเทศอย่างถูกต้องทั้งทางจริยธรรม และกฎหมาย ผ่านการอ้างอิงและการทำรายการในการทำงานตามที่อาจารย์มอบหมายนั้น นักศึกษามีการอ้างอิงที่มาของข้อมูล และทำรายการบรรณานุกรมทุกครั้งกว่า 30-40 %

อย่างไรก็ตามปัญหาหรืออุปสรรคในการค้นข้อมูลที่ค้นพบจากการค้นคว้าคือ ข้อมูลไม่ตรงตามความต้องการและความน่าเชื่อถือของข้อมูล ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เดชดนัย จุ้ยชุม, ฤทัยชนนี สิทธิชัย, และอัมจิต เลิศพงษ์สมบัติ (2556) ศึกษาการแสวงหาสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการรู้สารสนเทศมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษาในระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ที่พบว่านักศึกษาสามารถแสวงหาสารสนเทศ มีการเชื่อมโยงจากการค้นหาจากอินเทอร์เน็ตและเว็บไซต์ โดยต้องมีการกลั่นกรองความน่าเชื่อถือของข้อมูลเป็นสำคัญ เพื่อแยกแยะเอกสารและวัดความน่าเชื่อถือของข้อมูล เนื่องจากปัจจุบันสืบค้นสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ตเป็นหลัก แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นจากแหล่งข้อมูลดิจิทัลคือการไม่มีแหล่งอ้างอิงที่ชัดเจนและครบถ้วนเพียงพอให้เกิดความน่าเชื่อถือ นักศึกษาส่วนใหญ่จึงมีความกังวลในประเด็นนี้หลักเช่นเดียวกัน

5.2.2 สมมติฐาน

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่าเพศ ระดับชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาขาวิชา เรียนแตกต่างกัน มีพฤติกรรมกรรมการรัฐสารสนเทศไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ กล่าวคือในภาพรวม

ไม่พบความแตกต่างกันของเพศ กับพฤติกรรมกรรมการรัฐสารสนเทศ ผลการศึกษาเพศหญิงมีพฤติกรรมกรรมการรัฐสารสนเทศน้อยกว่าเพศชายเล็กน้อย แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ไม่พบความแตกต่างกันระดับชั้นปี กับพฤติกรรมกรรมการรัฐสารสนเทศ ผลการศึกษานักศึกษาชั้นปีที่ 1 – 2 มีพฤติกรรมกรรมการรัฐสารสนเทศมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 3 – 4 เล็กน้อย แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ 2 เป็นระดับชั้นที่ยังเรียนวิชาพื้นฐานของหมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่มีวิชากรรมการรัฐสารเทศที่มีการสอบและทำกิจกรรมในพฤติกรรมกรรมการรัฐสารเทศอยู่ในขณะที่ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และ 4 ไม่ค่อยได้ใช้ความรู้ทางด้านนี้เหมือนตอนปี 1 และปี 2

ไม่พบความแตกต่างกันผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กับพฤติกรรมกรรมการรัฐสารเทศ อย่างไรก็ตาม ในรายละเอียดของผลการวิจัยชี้ออกมาว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีพฤติกรรมกรรมการรัฐสารเทศมากกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าในบางด้าน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ มุจลินทร์ ผลกล้า, วสันต์ อติศัพท์ และชุ่มจิตต์ แซ่ฉั่น (2551) นักศึกษาที่มีผลการเรียนแตกต่างกันมีการรัฐสารเทศที่ 1 และ 3 แต่ภาพรวมแต่ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ไม่พบความแตกต่างกันของกลุ่มสาขาวิชา กับพฤติกรรมกรรมการรัฐสารเทศ อย่างไรก็ตามผลการศึกษารายด้าน พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มวิชาของนักศึกษา กับพฤติกรรมกรรมการรัฐสารเทศ ในด้านการจัดระบบเอกสารระหว่างการสืบค้นข้อมูลในระดับนัยสำคัญ สอดคล้องกับผลการศึกษารุณี สุปินะเจริญ และนัดดาวดี นุ่มนาค (2552) ศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถด้านการรัฐสารเทศของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน พบว่านิสิตกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์เกษตรและกลุ่มสาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ มีความสามารถด้านการรัฐสารเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในด้านการกำหนดชนิดและขอบเขตของสารสนเทศ โดยนิสิตสาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์มีค่าเฉลี่ยที่สูงกว่าแต่ภาพรวมของทุกพฤติกรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กล่าวโดยสรุปการที่ปัจจัยด้านเพศ ชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และกลุ่มสาขาวิชา ไม่มีความแตกต่างกันในทางสถิติของงานวิจัยในครั้งนี้ ถือเป็นภาพรวมที่ดีที่แสดงให้เห็นว่านักศึกษาของมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตมีความสามารถและมีพฤติกรรมการรู้สารสนเทศที่ใกล้เคียงกัน และอยู่ในระดับที่มาก นักศึกษามีทักษะและความสามารถในการวางแผนเพื่อทำงาน การแสวงหาความรู้ การรวบรวมข้อมูลจากแหล่งสารสนเทศต่างๆ การได้มาซึ่งข้อมูล การประเมินแหล่งสารสนเทศ และสารสนเทศ การประมวลผล ความมีมารยาทในงานวิชาการ ตลอดจนการแก้ปัญหาจากการแสวงหาความรู้ ได้ดี

5.3 ข้อเสนอแนะข้อเสนอแนะ จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะต่อการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ

1. จากข้อค้นพบว่า พฤติกรรมการรู้สารสนเทศในด้านการใช้แหล่งสารสนเทศที่หลากหลายมีระดับค่าเฉลี่ยที่น้อยกว่าพฤติกรรมด้านอื่นอย่างเห็นได้ชัด ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการมอบหมายงานของอาจารย์ผู้สอนในทุกวิชาและทุกสถาบัน ควรพิจารณาการให้คะแนนแหล่งสารสนเทศที่นักศึกษาใช้ประกอบด้วย เพื่อไม่ให้ผลการค้นคว้าได้มาจากสารสนเทศดิจิทัลหรือจากอินเทอร์เน็ตเพียงแหล่งเดียว แต่นักศึกษาควรได้สารสนเทศจากแหล่งอื่นประกอบการศึกษาเช่น การสัมภาษณ์แหล่งสารสนเทศจากบุคคล ทั้งผู้รู้ หรือผู้ที่ประกอบอาชีพโดยตรง แหล่งสารสนเทศจากสถานที่จริง หรือการลงสนามเพื่อเก็บข้อมูลจากของจริงประกอบการเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลาย ให้เกิดเอกลักษณ์ของชิ้นงาน และเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่บูรณาการอย่างแท้จริง

2. จากข้อค้นพบว่า การประเมินแหล่งสารสนเทศทั้งแหล่งสารสนเทศทั่วไปและแหล่งสารสนเทศดิจิทัล ค่าเฉลี่ยของการประเมินผู้ให้ข้อมูล หรือเจ้าของเว็บไซต์ต่ำกว่าข้ออื่นอย่างเห็นได้ชัด แต่นักศึกษาให้ความสนใจกับความทันสมัยและสารสนเทศที่ได้จากสื่อสังคมออนไลน์มากที่สุด ผู้วิจัยมีความเห็นให้มีในการเรียนการสอน และการสั่งงาน รวมถึงการตรวจงาน อาจารย์ผู้สอนควรระบุให้นักศึกษาประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งสารสนเทศ หรือผู้ให้ข้อมูลเป็นอันดับแรกมากกว่าความทันสมัยของข้อมูลเพื่อให้เป็นไปตามหลักการพิจารณาคูณลักษณะสารสนเทศที่ดีคือสารสนเทศที่ดีต้องมีความความถูกต้องแม่นยำเป็นลำดับแรกก่อนคุณลักษณะสารสนเทศข้ออื่น

3. จากข้อค้นพบว่า การอ้างอิงและทำรายการบรรณานุกรมของนักศึกษาในการทำงานตามที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ซึ่งอาจรวมถึงกิจกรรมอื่นๆในชีวิตประจำวัน เป็นพฤติกรรมที่นักศึกษาให้ความสำคัญน้อยรองลงมากจากการใช้แหล่งสารสนเทศที่หลากหลาย ผู้วิจัยมีความเห็นว่าอาจารย์ที่มอบหมายงานในแต่ละวิชาควรมีการตรวจทานการโจจรกรรมทางวรรณกรรม และมีข้อกำหนดเพื่อให้นักศึกษาเข้าใจและเห็นความสำคัญของมารยาทและจริยธรรมในงานวิชาการ

4. จากข้อค้นพบพฤติกรรมการรู้สารสนเทศด้านที่คะแนนยังน้อยกว่าด้านอื่น และปัญหาที่นักศึกษาประสบตลอดจนมีความ ทงหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จะปรับปรุงวิธีการเรียน และเพิ่มเนื้อหาในวิชาบังคับ ตลอดจนประสานงานกับคณาจารย์ในหลักสูตร ต่างๆในการตรวจทานและเสริมลักษณะการรู้สารสนเทศ เพื่อให้ศึกษามีทักษะทางปัญญาในการ สืบค้น ดีความ และประเมินสารสนเทศเพื่อสร้างงานวิชาการได้อย่างเหมาะสมต่อไป

5.3.2 ข้อเสนอแนะต่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาและเปรียบเทียบการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศที่นักศึกษาเกี่ยวข้องและ การใช้สารสนเทศจากแหล่งต่างๆ และการตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดจากการใช้สื่อสารสนเทศ ประเภทต่างๆ
2. ควรศึกษาความรู้และความเข้าใจในมารยาทและจริยธรรมในงานวิชาการของ นักศึกษา การเลือกใช้ การทำซ้ำ การดัดแปลง และเผยแพร่ผลงานอันมีลิขสิทธิ์ ทั้งเนื้อหาทางเขียน ภาพถ่าย หรือสื่อต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาตระหนักและได้รับความรู้ รวมถึงมีมารยาทและ จริยธรรมในการศึกษาค้นคว้าและมีพฤติกรรมการรู้สารสนเทศที่ดี

ภาคผนวก

DPU

แบบสอบถาม พฤติกรรมการรู้สารสนเทศของนักศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจพฤติกรรมการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ โดยแบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการรู้สารสนเทศเพื่อการศึกษา

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการรู้สารสนเทศในมหาวิทยาลัย

คำนิยาม

1. การรู้สารสนเทศ (Information Literacy) หมายถึง

ความสามารถหรือทักษะส่วนบุคคลของนักศึกษา ที่จะระบุความต้องการสารสนเทศ สามารถ กำหนด ขอบเขตการสืบค้น เลือกใช้เครื่องมือในการเข้าถึง และประเมินแหล่งสารสนเทศได้อย่างถูกต้อง สามารถแบ่งประเภท จัดเก็บและสังเคราะห์สารสนเทศได้ นำสารสนเทศที่ได้ไปใช้ประโยชน์และนำเสนอได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนใช้สารสนเทศที่ได้มาอย่างมีจริยธรรมและถูกต้องตามกฎหมาย

2. แหล่งสารสนเทศ (Information sources) หมายถึง

- 1) บุคคล ไม่ว่าจะเป็นอาจารย์ผู้สอน บรรณารักษ์ เพื่อน ครอบครัว นักวิชาชีพ
- 2) สถานที่ ได้แก่ ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ หอจดหมายเหตุ สวนสัตว์ สวนพฤกษศาสตร์ ชุมชน ศูนย์วัฒนธรรม หรือสถานที่จริง และอื่นๆที่เป็นแหล่งเรียนรู้
- 3) แหล่งสารสนเทศดิจิทัล เช่น อินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ ฐานข้อมูลออนไลน์



ขอบคุณที่เสียสละเวลาตอบแบบสอบถามค่ะ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่กำหนดให้

1. เพศ หญิง ชาย

2. ชั้นปี ปีที่ 1, 2 ปีที่ 3, 4

3. คณะ คณะศิลปศาสตร์ คณะนิติศาสตร์
 คณะศิลปกรรมศาสตร์

 คณะบริหารธุรกิจ คณะการบัญชี
 คณะเศรษฐศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์
 คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะรัฐประศาสนศาสตร์

 คณะวิทยาศาสตร์ประยุกต์ คณะวิศวกรรมศาสตร์
 คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ

4. ระดับผลการเรียนเฉลี่ยถึงภาคเรียนปัจจุบัน
 ต่ำกว่า 2.00
 2.01 -3.00
 3.01 ขึ้นไป

5. ตลอดปีการศึกษาที่ผ่านมา ท่านได้รับมอบหมายงานประเภทใดบ้าง (ตอบได้หลายข้อ)
 เรียงความ สรุปประเด็น
 แบบฝึกหัด รายงานวิชาการ
 ภาคนิพนธ์ โครงการ
 วิจัย การนำเสนอกรณีตัวอย่าง
 การอภิปราย การนำเสนอผลงานด้วยวาจา
 การนำเสนอด้วยสื่อ ผลงานในรูปแบบมัลติมีเดีย
 การสร้างบทบาทสมมติ การเล่นเกม
 งานเขียนประเภทต่างๆ เช่น สารคดี บทความ เรื่องสั้น บทละคร
 การทดลองปฏิบัติ
 อื่นๆ ระบุ
- อื่นๆ ระบุ
- อื่นๆ ระบุ

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวพฤติกรรมกรรฐารสนเทศเพื่อการศึกษา

1. เมื่อมีการมอบหมายงานในการเรียนแต่ละครั้ง นักศึกษาได้ทำสิ่งเหล่านี้หรือไม่และความถี่ในการทำ

ข้อที่	พฤติกรรมกรรฐารสนเทศ	ทุก ครั้ง	บ่อย	ไม่ ค่อย ทำ	ไม่ ทำ
1.	มีการกำหนดหัวข้อและขอบเขต ก่อนการสืบค้น				
	1. มีการกำหนดโครงเรื่อง				
	2. มีการกำหนดวัตถุประสงค์หรือขอบเขตก่อนการสืบค้น				
	3. มีการกำหนดคำสำคัญและใช้คำที่หลากหลายในการสืบค้น				
	4. มีการกำหนดเป้าหมายของคุณภาพข้อมูลการสืบค้น				
2.	ใช้แหล่งสารสนเทศที่หลากหลาย				
	<u>แหล่งสารสนเทศทั่วไป</u>				
	1. สอบถาม หรือพูดคุยกับเพื่อนที่เรียนด้วยกัน				
	2. สอบถาม หรือพูดคุยกับเพื่อน/ครอบครัว				
	3. สอบถาม หรือพูดคุยกับอาจารย์ผู้สอน				
	4. สอบถาม หรือรับการปรึกษาจากบรรณารักษ์				
	5. สอบถาม หรือพูดคุยกับผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ				
	6. เข้าใช้ห้องสมุดหรือศูนย์สารสนเทศเพื่อค้นหาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง				
	7. ไปแหล่งเรียนรู้ หรือ สถานที่จริง เช่นพิพิธภัณฑ์ ชุมชน สวนสัตว์ หอจดหมายเหตุ สวนพฤกษศาสตร์ ตามกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย				
	<u>แหล่งสารสนเทศดิจิทัล</u>				
	1. สืบค้นจากฐานข้อมูลออนไลน์ที่ห้องสมุดให้บริการ				
	2. สืบค้นผ่านโปรแกรมการค้นหา เช่น Google, Yahoo, Bing, Sanook				
	3. วิกีพีเดีย (Wikipedia)				
	4. YouTube, Dailymotion				
	5. เว็บไซต์ของหน่วยงานราชการ				
	6. เว็บไซต์ขององค์กรธุรกิจ ห้างร้าน บริษัท				
	7. เว็บไซต์ส่วนบุคคล เว็บไซต์ไออาร์ี เว็บบล็อก				
	8. เว็บไซต์สังคมออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก อินสตาแกรม ทวิตเตอร์				
	9. อื่นๆ (ระบุ)				

ข้อที่	พฤติกรรมการรัฐสารสนเทศ	ทุก ครั้ง	บ่อย	ไม่ ค่อย ทำ	ไม่ ทำ
3.	มีการจัดระบบเอกสารระหว่างการสืบค้นข้อมูล				
	1. มีการจดที่มาของข้อมูล				
	2. มีการการจดโน้ตย่อสรุปการค้นคว้า				
	3. มีการสร้างไฟล์เตอร์สำหรับแต่ละงานที่อาจารย์มอบหมาย				
	4. มีการแยกไฟล์ภาพและเอกสาร				
	5. มีการตั้งชื่อให้ไฟล์ตามการใช้งาน				
4.	มีการประเมินแหล่งสารสนเทศ				
	<u>การประเมินแหล่งสารสนเทศทั่วไป</u>				
	1. แหล่งสารสนเทศที่ใช้ทันสมัยมากน้อยเพียงใด				
	2. แหล่งสารสนเทศนั้นมีความน่าเชื่อถือเพียงใด				
	3. สารสำคัญที่ได้จากแหล่งข้อมูลมีหลากหลายมุมมองหรือไม่ (ไม่ลำเอียง)				
	4. แหล่งสารสนเทศมีการอ้างอิงที่มาน่าเชื่อถือหรือไม่				
	5. แหล่งสารสนเทศที่ใช้ มีชื่อเสียงหรือเป็นที่ยอมรับในวงการณ์นั้น หรือไม่				
	<u>การประเมินแหล่งสารสนเทศดิจิทัล</u>				
	1. เว็บไซต์ที่ใช้มีความทันสมัยมากน้อยเพียงใด				
	2. ผู้ให้ข้อมูล หรือผู้ที่เป็นเจ้าของเว็บไซต์มีความน่าเชื่อถือเพียงใด				
	3. เนื้อหาของเว็บไซต์มีความหลากหลายมุมมองหรือไม่				
	4. ที่อยู่ของเว็บไซต์มีความน่าเชื่อถือเพียงใด				
	5. เนื้อหาเว็บไซต์นั้นมีการอ้างอิงที่มาจากข้อมูลอย่างถูกต้องหรือไม่				
	6. เว็บไซต์นี้เป็นที่น่าเชื่อถือ มีชื่อเสียงหรือเป็นที่ยอมรับในวงการณ์นั้นหรือไม่				
	7. เนื้อหาในเว็บไซต์ไม่หมิ่นเหม่ต่อหลักศีลธรรม				
5.	มีการประมวลผลการศึกษาค้นคว้าในแต่ละกิจกรรม				
	1. สรุปประเด็นที่สืบค้นได้ด้วยตนเอง				
	2. มีการเรียบเรียงข้อมูลตามโครงเรื่อง				
	3. มีการนำความรู้ที่ตนเองมีไปส่งไปในงาน				
	4. มีการสร้างความรู้ใหม่				
6.	มีการอ้างอิงและการทำรายการบรรณานุกรม				
	1. มีการอ้างอิงที่มาของข้อมูล				
	2. มีการอ้างถึงข้อความที่ผู้อื่นกล่าวและเขียนไว้แล้วด้วย เครื่องหมายัญประกาศ "..."				
	3. มีการอ้างอิงที่มาของภาพและตาราง				
	4. มีการทำรายการบรรณานุกรม				

2. นักศึกษาใช้โปรแกรม / เครื่องมือใดในการประมวลผลสารสนเทศในภาคการศึกษานี้บ้าง

โปรแกรม/เครื่องมือสร้างและนำเสนองานเอกสาร	ใช้ทุก ครั้ง	ใช้บ้าง	ไม่ใช่	ไม่เคยได้ ยินมา ก่อน
โปรแกรมสร้างเอกสารและตาราง				
1. Microsoft word				
2. Microsoft Excel				
3. Mac Keynote				
4. Mac Number				
5. Libre office				
6. Google Doc				
7. อื่นๆ (ระบุ)				
8. อื่นๆ (ระบุ)				
โปรแกรมสร้างงานนำเสนอ				
1. Microsoft Power point				
2. Google slide				
3. Macromedia Authorware				
4. Prezi				
5. Impress				
6. Adobe				
7. อื่นๆ (ระบุ)				
8. อื่นๆ (ระบุ)				
โปรแกรมสร้างและตัดต่อภาพและสื่อ				
1. Adobe Photoshop				
2. Adobe Lightroom				
3. PhotoScape				
4. Camera 360 PC				
5. PixBuilder Studio				
6. Sony Vegas				
7. Adobe Premiere				
8. อื่นๆ (ระบุ)				
9. อื่นๆ (ระบุ)				

3. การประมวลสารสนเทศจากการศึกษาค้นคว้ามาใช้ในงาน สิ่งต่อไปนี้สำคัญมากน้อยเพียงใด

การประมวลสารสนเทศมาใช้งาน	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
1. เพื่อให้ได้คะแนนดี				
2. เพื่อสอบผ่านวิชานั้น				
3. เพื่อทำงานให้เสร็จ				
4. ได้แสดงถึงควมมีมารยาทในงานวิชาการ				
5. ได้คำตอบที่นำไปใช้ในรายงาน				
6. ได้ปรับปรุงทักษะการเขียน				
7. ได้ปรับปรุงทักษะการสืบค้น				
8. ได้ปรับปรุงทักษะการวิเคราะห์				
9. ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และการสร้างสรรค์งาน				
10. ได้ทำให้คนรอบข้างประทับใจในความสามารถ				

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการรู้สารสนเทศในมหาวิทยาลัย

1. นักศึกษาเห็นด้วยกับข้อความต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด

ความยากง่ายในการทำกิจกรรมตามที่อาจารย์มอบหมาย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ค่อยเห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
1. ยากในการเริ่มต้นทำงานตามที่อาจารย์มอบหมาย				
2. ยากในการกำหนดหัวข้อ				
3. ยากในการสร้างโครงเรื่องของงาน				
4. ยากในการกำหนดคำค้น				
5. ยากในการหาข้อมูลจากแหล่งสารสนเทศต่างๆ (บุคคล ห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ต่างๆ)				
6. ยากในการตัดสินใจในการใช้ข้อมูลจากแหล่งสารสนเทศต่างๆ (ความน่าเชื่อถือ ความทันสมัย ความถูกต้อง ของแหล่งข้อมูล)				
7. ยากในการค้นหาข้อมูลจากเว็บไซต์				
8. ยากในการตัดสินใจในการใช้ข้อมูลจากเว็บไซต์ (ความน่าเชื่อถือ ความทันสมัย ความถูกต้อง ของเว็บไซต์)				
9. ยากที่ต้องอ่านเอกสารและความรู้ที่หามาได้				
10. ยากในการประมวลและผนวกข้อมูลที่ได้จากการสืบค้น				
11. ยากในการอ้างอิงที่มาของข้อมูล				
12. ยากที่ต้องตัดสินใจว่าทำงานเสร็จแล้วหรือไม่				
13. ยากที่ต้องรู้ว่าทำงานชิ้นนี้ดีหรือไม่				

2. ในการการเรียนการสอน เมื่อนักศึกษาได้รับมอบหมายงาน ในการค้นคว้าหาข้อมูล และเพื่อการรู้สารสนเทศ นักศึกษาประสบปัญหา หรืออุปสรรคด้านใดมากที่สุด

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2550). *การวิเคราะห์สถิติ : สถิติสำหรับการบริหารและวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กุลยา สุขพงษ์ไทย. (2556). พฤติกรรมการรู้สารสนเทศของนักศึกษา มหาวิทยาลัยธนบุรี. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยธนบุรี* 7, 13, 106-121.
- จารุณี สุปิ่นะเจริญ และนัดดาวดี นุ่มนาถ (2552). การรู้สารสนเทศของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ใน นิทรรศการงานวิจัย บนเส้นทางงานวิจัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในงานวันเกษตรแห่งชาติ ประจำปี 2552.
- จันทร์ฉาย วีระชาติ. (2555). ปัจจัยการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษา ระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี*.
- เดชดนัย จุ้ยชุม, ฤทัยชนนี สิทธิชัย, และอัมจิต เลิศพงษ์สมบัติ. (2556) การแสวงหาสารสนเทศ เพื่อการศึกษาและการรู้สารสนเทศมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาสารสนเทศ ของนักศึกษาในระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์. *Prince of Naradhiwas University Journal*, 5(1), 79-91.
- ชุติมา สัจจามันท์. (2556). การรู้สารสนเทศ: แนวคิด การศึกษา และการวิจัยในประเทศไทยและ กลุ่มประชาคมอาเซียน. การสัมมนา เรื่อง Information Literacy ในมิติของอาเซียน. ใน *การประชุมวิชาการประจำปี 2556 สวทช. ครั้งที่ 9 หัวข้อเรื่อง “ความพร้อมสู่ AEC ด้วยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*.
- มลิวลัย ประดิษฐ์ธีระ. (2556). พฤติกรรมการรู้สารสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัยรังสิต. ใน *การประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยรังสิต ปี 2556*. (น. 509-521). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยรังสิต.
- สุพิศ บายคายนม (2550). *การรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตร – ศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*.

อาชัญญา รัตน์อุบล. (2550). การรู้สารสนเทศ. สืบค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2558 จาก
http://portal.edu.chula.ac.th/patty_travel/blog/view.php?Bid=1244087950349417

อารีย์ ชื่นวัฒนา, นุชรี ตรีโลจน์วงศ์, อรทัย วารีสะอาด, และสมชาย วรรณญาณุไกร. (2555).
 พฤติกรรมการรู้สารสนเทศของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. รายงานการ
 วิจัย. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรี
 นครินทรวิโรฒ.

ภาษาอังกฤษ

Al-Issa, Reham E. *Concepts of information literacy and information literacy standards among undergraduate students in public and private universities in the State of Kuwait. University of Pittsburgh.* Retrieved Feb 15} 2016 from ProQuest Dissertations Publishing, 2013. 3585427.

Australia and New Zealand Institute of Information Literacy. (2004). *Australia and New Zealand Information Literacy Framework: Principle, standard and Practice.* (2nd Ed.) Adelaide: Australia and New Zealand Institute of Information Literacy.

Association of College & Research Libraries. (2000). *Information Literacy Competency Standards for Higher Education.* Retrieved February 19, 2015, from <http://www.ala.org/acrl/standards/informationliteracycompetency>

CLILP. (2014). *Information literacy – Definition.* Retrieved February 2, 2014, from <http://www.cilip.org.uk/cilip/information-literacy-project-2014>

Costantino, Connie Ellen. (2003). *Stakeholders' perceptions of the importance of Information literacy competencies within undergraduate education.* Alliant International University, San Diego, ProQuest Dissertations Publishing,

Librarian goddess. (2015) "A New Curriculum for Information Literacy". Retrieved February 20, 2015, from <https://newcurriculum.wordpress.com/>

- Martin, Justine L. (2013). *Learning from Recent British Information Literacy Models: A Report to ACRL's Information Literacy Competency Standards for Higher Education Task Force*. Retrieved February 16, 2015, from <http://mavdisk.nsu.edu/martij2/acrl>.
- Rozaklis, Lillian. *The Academic Library in the Life of Undergraduate: An Investigation of Undergraduates' Academic Information Behaviors in the Digital Age*. Drexel University, ProQuest Dissertations Publishing, 2012.
- Stewart, Kristine N. and Basic, Josipa. (2014). Information encountering and management in Information literacy instruction of undergraduate, students. *International Journal of Information Management*, 34, (2), 74–79. Retrieved February, 20, 2015, from Science Direct Database.
- University of Washington, Information School. (2015). Project Information Literacy. Retrieved February, 23, 2015, from <http://projectinfo.org>
- Wong, Chiu Wing. (2011). Educational Needs for Information Literacy of University Freshmen in Hong Kong: Current Competencies, Perceptions, and Past Learning Experiences. Retrieved February, 20, 2015, from <https://www.learntechlib.org/p/115578>